

Kortlægning og forslag til handlinger for

INFRASTRUKTUR OG LOGISTIK TURISME MØN

Infrastruktur og logistikplan – Møn

Vordingborg Kommune 2021

Infrastruktur og logistikplan – Møn 2021 giver en status på hvad der i dag er af veje, stier, ruter og faciliteter og hvad der med fordel kan styrkes i forhold til turisme.

Udarbejdet af:

Infrastruktur og logistikplan - Møn

INDHOLDSFORTEGNELSE

BAGGRUND	5
TURISMEN I VORDINGBORG KOMMUNE	6
STATUS	6
INDSATSER	9
FREMADRETTET	9
ANBEFALINGER	11
RAMMER FOR TURISMEN.....	12
STATUS	12
INDSATSER	15
FREMADRETTET	15
ANBEFALINGER	16
BILER OG BUSSER	18
STATUS	18
INDSATSER	19
FREMADRETTET	19
ANBEFALINGER	20

Infrastruktur og logistikplan - Møn

CYKLING	24
STATUS	24
INDSATSER	25
FREMADRETTET	25
ANBEFALINGER	25
 VANDRING	 27
STATUS	27
INDSATSER	27
FREMADRETTET	28
ANBEFALINGER	28
 FACILITETER	 32
STATUS	32
INDSATSER	35
FREMADRETTET	35
ANBEFALINGER	36
 SAMLEDE ANBEFALINGER	 49

BAGGRUND

De senere år er der set en meget positiv udvikling af turismen på Møn med stigende besøgstal. Så positiv, at udviklingen giver en række udfordringer, og gener for lokalbefolkningen, som blev ekstra tydelig i sommeren 2020. Den igangværende planlægning for to større feriepark/ hotelprojekter ved Hjelm Bugt og ved Sukkerfabrikken vil, hvis de bliver realiseret medføre yderligere stigende besøgstal. Derfor har kommunalbestyrelsen besluttet, at der skal kigges nærmere på den infrastruktur og logistik, der er til rådighed på Møn i dag og hvor den evt. kan udbygges.

Infrastruktur- og logistikplan – Møn 2021, omfatter Møn, Bogø, Nyord og Farø. Planen tager udgangspunkt i de data kommunen i dag har til rådighed. Planen er derfor ikke et endeligt resultat, da der på flere områder

savnes mere eller nyere data der kan være med til, at kvalificerer problemstillingerne og hvad der er af løsninger. Det gælder særligt på den trafikale infrastruktur, hvor der mangler data.

Desuden arbejdes der på flere underområder løbende med at forbedre ruter og faciliteter, hvorfor planen er et statusbillede på hvad vi ved, vi har i starten af år 2021.

Planen omfatter et indledende afsnit om turismen på Møn samt et overordnet afsnit om de planlægningsmæssige rammer for udvikling af turismen. Herefter er selve planen bygget op omkring fire temaer, Biler og busser, Cykling og MTB, Vandring samt Faciliteter.

Kortene i planen indeholder mange informationer, så ud over kortene i planen er der udarbejdet en hjemmeside med digitale kort, hvor man selv kan lægge de forskellige digitale temaer på, alt efter hvad man vil se nærmere på. Hjemmesiden findes på www.vordingborg.dk/turismemøn

TURISMEN I VORDINGBORG KOMMUNE

Turismen i Vordingborg Kommune har opnået en pæn økonomisk vækst gennem de seneste år. Således er målet om en fordobling af omsætningen, fastsat i potentialeplanen for Kystdestination Møns Klint i 2014, allerede indfriet 3 år før forventet. Turisternes forbrug skaber en mængde arbejdspladser i kommunen. I 2018 skabte turisternes forbrug 1.156 årsværk (i turismeerhvervet og i afledte erhverv), hvilket udgør 7,4% af det samlede antal beskæftigede i kommunen.

STATUS

Betydningen af turismeindustrien på Møn og Vordingborg Kommune som helhed kan ikke underdrives og beskrives bl.a. i Turismestrategi- og handleplan for Vordingborg Kommune udarbejdet i 2019:

"Vordingborg Kommune har et stort potentiale på turismeområdet. Allerede i dag er der mange besøgende udefra til kommunens attraktioner, detailhandel, restauranter, cafeer, spillesteder og naturen. Særligt har kommunen på hele det kulturelle felt både et større antal besøgende og store investeringer.

I de afledte forretningsområder i form af detailhandel, overnatning mv. kan der være et væsentligt potentiale for at øge omsætningen.

*Ud over de økonomiske effekter en øget turisme har i forhold til øget omsætning i turisterhvervene og øget beskæftigelse vil der også være effekter, som har mere indirekte betydning for Møn som et attraktivt sted at bo og leve. Et højere aktivitetsniveau i kulturlivet og en højere kvalitet i den fysiske infrastruktur vil komme borgerne på Møn til gode og vil øge kommunens attraktion som bosætningssted. Den dynamik, som skabes ved et højt antal af besøgende både fra ind- og udland, er med til at gøre Vordingborg Kommune til et attraktivt sted at bo og et udstillingsvindue for bosætning. Historisk har denne dynamik været en del af Vordingborgs identitet. Mange besøgende har gennem de seneste mange år medvirket til at skabe det præg, som særligt Møn har, og som er et godt afsæt for en styrket turismeindsats."*¹

Potentialeplan for kystdestination Møns Klint

I 2014 blev der udarbejdet en Potentialeplan for kystdestination Møns Klint, der gjorde status over udviklingen af lokalturismen med fokus på at sætte nye mål for den fremtidige udvikling. I denne anbefales det, at Møns fremtidige udvikling skal baseres på og kendetegnes som en kystdestination, der indeholder Danmarks Vildeste Natur. Møn bør realisere sit stærkeste stedbundne potentiale; den vilde, uberørte, anderledes natur. Der konkluderes desuden, at for at indfri potentialerne skal Møn bl.a. arbejde for følgende fremadrettet:

- Fordoble den årlige turismeomsætning i 2022. Dette svarer til en årlig omsætning på 440 mio. kr. i 2012 til 840 mio. kr. i 2022.
- Fokuserer på flere heldagsturister – også i skuldersæsonerne.
- Arbejde for at kunne håndtere flere overnattende i sommersæsonen.

¹ Turismestrategi- og handleplan, Vordingborg Kommune, 2019.

- Øge samarbejdet mellem aktører.
- Styrke markedsføring, bæredygtighed samt infrastruktur – både fysisk og digital.

Turismens Økonomiske Betydning, SydkystDanmark 2018-19

I 2019 kom analysen om turismens økonomiske betydning (TØB) i SydkystDanmark, det 4 kommunale destinationssamarbejde. Analysen dækker hele destinationen, men flere parametre er opgjort på kommune niveau. Desværre er det i analysen ikke muligt at zoome ind på Møn alene. Det er grundet i anonymitetskrav fra Danmarks statistik, der gør at tal kun kan opgøres på kommune niveau. Både SydkystDanmark og Møn-Sydsjælland Turistforening bruger dog en tommelfingerregel, der siger, at forsigtig estimeret kan omkring 80% af turismeopgørelserne i kommunen, henføres til turismen på Møn.

Analysen viser dog, at målet fra potentialeplanen, som er gentaget i Turismestrategi- og handleplanen, om at fordoble omsætningen fra en årlig omsætning på 440 mio. kr. i 2012 til 840 mio. kr. i 2022, blev nået allerede i 2018 med en turismeomsætning på 860 mio. kr.

Tabel 1.1 Turismeforbrug og turismeandel fordelt på kommuner, sorteret efter turismeforbrug, Region Sjælland, 2018

	Turismeforbruget			Samlet udbud	Turismeandel af samlet udbud
	I alt	Kommerciel overnatning	Ikke-kommerciel overnatning og endagsrejsende		
	mio. kr.				pct.
Danmark	132.484	78.897	53.587	5.806.804	2,3
Region Sjælland	12.857	5.697	7.160	578.557	2,2
Destination SydkystDanmark	2.445	1.032	1.414	103.838	2,4
Roskilde	1.631	883	748	62.193	2,6
Guldborgsund	1.549	1.037	512	38.991	4,0
Odsherred	1.498	509	989	21.781	6,9
Slagelse	1.234	465	768	53.328	2,3
Lolland	971	623	348	29.166	3,3
Næstved	872	307	565	45.848	1,9
Vordingborg	860	418	442	25.754	3,3
Kalundborg	748	284	464	84.635	0,9
Køge	640	242	398	47.527	1,3
Holbæk	617	161	456	40.480	1,5
Ringsted	466	170	296	25.663	1,8
Stevns	391	153	238	9.685	4,0
Sorø	357	135	221	15.385	2,3
Faxe	322	153	169	22.552	1,4
Greve	308	77	231	28.593	1,1
Lejre	254	69	185	15.888	1,6
Solrød	138	10	128	11.091	1,2

Note: Kommercielle overnatningsformer: Hoteller, camping, vandrerhjem, feriecentre, lystbådehavne, festival, bondegårdsferie, krydstogt, lejet feriehus og lejet helårsbolig. Ikke-kommerciel overnatning og endagsrejsende omfatter turister, der benytter eget feriehus, overnatter privat hos familie og venner samt endagsgæster.

Turismeforbruget fordelt på produkter er kun opgjort på hele destinationen og der er ikke specifikke tal for Vordingborg Kommune alene. Men fordelingen formodes at være den samme i gennemsnit, som tallene viser i det 4 kommunale destinationssamarbejde. Her viser analysen, at turismeforbruget fordeler sig med 47% på deciderede turisme produkter i form af overnatning, restaurant, lokal transport, rejseservice, lystbådehavne samt kultur og forlystelser. 36% forbruges i detailhandelen, herunder føde- og drikkevarer samt benzin. De sidste 17% er opgjort som "andre produkter" der ikke er specificeret nærmere.

Kommercielle og ikke kommercielle overnatninger

I TØB analysens tabel 1.1 om turismeforbruget i 2018 er forbruget opgjort på kommercielle og ikke kommercielle overnatninger. Således er forbruget 24 mio. kr. højere for ikke kommercielle overnatninger. Der forbruges for 442 mio. kr. af turister der benytter eget feriehus, overnatter privat hos familie og venner eller er endagsgæster. Forbruget blandt kommercielt overnattende turister på hotel, camping, vandrehjem, feriecenter,

lystbådehavn, bondegårdsferie samt i lejet feriehus og – helårsbolig, udgør 418 mio. kr.

Ser vi på udviklingen af kommercielle overnatninger i kommunen siden 2008, er der ikke den store udvikling at spore. Kommercielle overnatninger i Vordingborg Kommune er summen af overnatninger i feriehus, campingpladser, lystbådehavne, hoteller, feriecenter og vandrehjem. Overnatningerne udgjorde i 2008 i alt 380.000 og i 2019 er antallet steget til 400.000. Det er en begrænset stigning i antallet af kommercielle overnatninger på 20.000 på de 11 år. I løbet af årene har der været nedgang, specielt i 2011-12 og specielt faldt de antallet af overnatninger på campingpladser og i lystbådehavne i disse år, men siden er det gået stødt fremad.

Ud af de 400.000 kommercielle overnatninger i 2019, udgør næsten halvdelen eller 48%, overnatninger i feriehus. Herefter følger campingpladser med 25%, lystbådehavne med 11%, hoteller med 8% og feriecenter/vandrerhjem udgør tilsammen 9%.

I 2019 var der i Vordingborg Kommune 4.565 feriehus, hvoraf de 509 huse var til

udlejning.² Det er disse 509 huse der genererer 48% af det samlede antal kommercielle overnatninger i kommunen og samtidig en stor del af den kommercielle turismeomsætning. Til gengæld er de over 4.000 feriehus der ikke udlejes, med til at generere en stor del af omsætningen under ikke kommercielle overnatninger, i form af eget brug af feriehuset og besøg af familie og venner.

Af de 400.000 kommercielle overnatninger er det ca. 50/50 med hensyn til nationalitet. 201.000 af overnatningerne er foretaget af danskere og 199.000 er udlændinge. Langt størstedelen af de udenlandske overnatninger er tyskere, der står for 133.000 af de udenlandske overnatninger. Hollændere står for det næsthøjeste antal, nemlig 27.000 overnatninger, og svenskerne indtager pladsen som nummer 3 med 9.000 overnatninger. Tyskland er altså det suverænt vigtigste udenlandske marked, hvilket sikkert kun vil blive styrket i fremtiden med åbningen af Femern bælt tunnelen.

² Vidensgrundlag for udviklingsplan for Sjælland og Øerne, Kommunesammendrag, delrapport 2, november 2019.

Turismesæson

De kommercielle overnatninger i Destination SydkystDanmark koncentrerer sig om sommermånederne juni, juli og august (55 pct.). Det er primært overnatningerne i lystbådehavne og på campingpladser, der er sæsonbetonede. Destinationen byder dog også velkommen til gæster i både skulder- og vintersæsonen. Forretningsturisternes overnatninger fordeler sig lidt mere jævnt over året, og der er samtidig en betydelig del af overnatningerne, der bliver registreret af feriegæster på hotel uden for højsæsonen.

Turismesæson 2020

Turismesæsonen for 2020 har været meget speciel, uden at vi endnu har de endelige tal opgørelser for året. De forventes først endelig tilgængelige i løbet af foråret 2021, da der er forsinkelse på opgørelse af overnatningstal, specielt på feriehusområdet. Tilbagemeldingerne fra både erhverv og borgere, har dog båret præg af at der aldrig er set så mange gæster før i højsæsonen. Det hænger sammen med corona-rejserestriktionerne, der har "tvunget" mange danskere til at holde deres hovedferie i Danmark frem for under fremmede himmelstrøg. Samtidig er naturen i højere grad blev brugt som udflugtsmål, hvilket har skabt et øget pres fra endagsturister der ellers ikke ville være kommet.

Det er svært at sige noget kvalificeret om hvordan sæsonen er gået, før vi har egentlige opgørelser i hånden. Og en ting er højsæsonen, men ligeså vigtigt er det at kigge på året som helhed. Det kan være at noget af det tabte i foråret blev indhentet over sommeren, men til gengæld ser det ud til at efterår/vinter sæsonen bliver en stor nedgang, med alle de corona restriktioner virksomhederne har været ramt af.

INDSATSER

Der er brug for at arbejde med sikring af bedre data om turismen i kommunen. Administrationen følger med interesse et nyt projekt der startede i 2020. Datadrevet Turismeudvikling er navnet på projektet som Destination SydkystDanmark, VisitLolland-Falster og analysebureauet Inzights gennemfører i perioden maj 2020 – april 2023. Formålet er at løfte vidensniveauet om turismen og udviklingen i turismen i området til gavn for områdets SMVere og DMOerne. I projektet arbejdes der bl.a. med at indsamle data i samarbejde med overnatningssteder, attraktioner, seværdigheder, kommuner etc. og dermed skabe et samlet datagrundlag til brug for den fremtidige turismeudvikling i området.

FREMADRETTET

Udviklingsplan for turismen på Sjælland og Øerne

Den fælles kommunale udviklingsplan for turismen på Sjælland og øerne blev offentliggjort den 31/8-20. Vordingborg Kommune er en af de aktive parter i udviklingsarbejdet, som skal øge turismeomsætningen på Sjælland og øerne frem mod 2025 på et bæredygtigt grundlag. I den fælles udviklingsplan for turismen på Sjælland og øerne arbejdes der med begrebet stærke kraftcentre for turismen. Møn er udpeget som et af de tre eksisterende kraftcentre sammen med Odsherred og Lolland-Falster. Udpegningen betyder et større fokus på udviklingen af potentialerne i kraftcentrene, i retning mod en bæredygtig turisme udvikling. I de udpegede kraftcentre skal der arbejdes med at styrke service og kvalitet i de eksisterende turismeprodukter, samt en kapacitetsudvikling på overnatningsområdet, og en udvikling hen mod flere turismesæsoner. Idéen er, at der skal ske en spredning af turismen ud på hele Møn og til en større del af året, så den fremtidige vækst i turismen sker i samspil med og under hensyn til både den sårbare natur, men også lokalsamfundene.

Ny strategi for Destination SydvestDanmark

Destination SydvestDanmark er ved at udarbejde en ny strategi for det 4 kommunale destinationssamarbejde. Det forventes at der vil være stor fokus på bæredygtig turisme i strategien, som bliver lanceret på nytårskonferencen den 3. februar 2021.

Bæredygtig turismestrategi for Vordingborg Kommune

I efteråret 2019 lød startskuddet for arbejdet med en strategi for bæredygtig turisme i Vordingborg Kommune, i efteråret, hvor der i regi af Møn UNESCO Biosfære og i samarbejde med Møn-Sydsjælland Turistforening blev gennemført en temadag om FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling og fremtidens bæredygtige turisme. På baggrund af resultaterne fra denne dag har Vordingborg Kommune nedsat en arbejdsgruppe, der planlægger den videre udviklingsproces for en bæredygtig turismestrategi i Vordingborg Kommune.

Der er gennemført workshops i efteråret 2020, hvor en række nøglepersoner i kommunen blev inviteret til at deltage i en udviklingsproces om en strategi for bæredygtig turisme i Vordingborg Kommune 2021-2025 - og i forlængelse heraf en handlingsplan for bæredygtig turisme på

Møn samt en handlingsplan for bæredygtig turisme på Sydsjælland. Det forventes at strategien vil være klar i løbet af februar 2021, hvorefter processen med de 2 tilhørende handlingsplaner igangsættes.

Overnatningskapacitet

Hvis det skal lykkes med at fastholde og udvikle turismen i kommunen og særligt på Møn, er det essentielt, at der arbejdes med at udvide overnatningskapaciteten i højsæsonen, og at sæsonen udvides. Det bidrager de to aktuelle projekter på Feriepark Hjelms Bugt og Sukkerfabrikken til.

Det kan bidrage til at konvertere en del af det stigende antal endagsturister til overnattende gæster, som alt andet lige slider mindre på faciliteter og lægger flere penge i lokalområdet. Der mangler dog kvalificeret viden om endagsturisterne færden og ageren på Møn, specielt i højsæsonen.

Derudover kan det medvirke til, at der kommer mere ikke sæsonbetonet overnatningskapacitet i kommunen, som vil gøre kommunen mere attraktiv for turisme uden for højsæsonen, hvor det ikke er videre attraktivt at overnatte i lystbåd eller på campingplads. Der skal arbejdes mod mere turisme i skulder sæsonerne, men også gerne om vinteren, hvor der er masser af

oplevelser at byde på. Det kalder på bedre samarbejde i værdikæderne, så turisterne har produkter på hylderne også uden for højsæsonen.

Belastning på infrastruktur og faciliteter

Trafikal og rekreativ infrastruktur skal fortsat udvikles, hvis vi vil have glæde af tilbagevendende turister i området fremadrettet. Kapaciteten på vejene og i flere af de rekreative områder har været ekstra presset i sæsonen 2020.

Det er derfor essentielt for den fremtidige udvikling, at der også arbejdes med at løse problemstillingerne på infrastrukturen og for stort pres på de rekreative faciliteter. Der skal arbejdes med bedre offentlig transport i højsæsonen og nye måder der kan få turisterne til at lade bilen stå under deres ophold.

Et egentligt velkomstcenter på Møn, kunne være en del af løsningen, hvor gæster i fremtiden bliver kanaliseret de rigtige steder hen på øen, får alternative transportmuligheder oplyst og møder de produkter der kan tilbydes under opholdet. Samtidig kunne et sådant center agere smeltedigel for værdikædesamarbejder og udviklingen af nye produkter, der tilgodeser fremtidens turister.

ANBEFALINGER

Det anbefales, at der fortsat arbejdes med at sikre bedre data, der kan danne grundlag for oplyst udvikling af turismen i Vordingborg Kommune på et veloplyst grundlag, bl.a. ved at arbejde for dataindsamlingsmetoder, der kan isolere Møn i opgørelserne.

Hvis der forsat er et ønske om at fastholde og udvikle turismen i kommunen og særligt på Møn, anbefales det, at der fortsat arbejdes for at udvide overnatningskapaciteten i højsæsonen, og at sæsonen udvides. Det bidrager de to aktuelle projekter på Feriepark Hjelm Bugt og Sukkerfabrikken til.

Samtidig bør der konkret arbejdes på, at flere sommerhuse udlejes kommercielt og at udlagte sommerhusområder og områder til feriehoteller realiseres.

Det anbefales endvidere, at der arbejdes for udvidelse af turistsæsonen til skuldersæsonerne bl.a. gennem bedre samarbejde i værdikæderne, så turisterne har produkter på hylderne også uden for højsæsonen. Dette vil indgå som et element i den kommende strategi for bæredygtig turisme.

Den trafikale - og rekreative infrastruktur skal fortsat udvikles, hvilket nærværende plan skal komme med forslag til løsninger på, på

den korte bane ved helt konkrete tiltag, som kan iværksættes forud for turistsæsonen 2021 – og på den længere bane i form af anbefaling til konkrete analyser, dataindsamling samt udviklingsprojekter i samarbejde med turismeaktørerne. Sidstnævnte vil ligeldes indgå i den kommende strategi for bæredygtig turisme.

Endelig er anbefalingen, at der etableres et egentligt velkomstcenter på Møn, hvor gæster bliver kanaliseret de rigtige steder hen på øen, får alternative transportmuligheder oplyst og møder de produkter der kan tilbydes under opholdet.

RAMMER FOR TURISMEN

STATUS

Sommerhusområder

Sommerhusferie er den mest udbredte ferieform i Danmark og udgør knap halvdelen af alle kommercielle overnatninger i Vordingborg Kommune.

I kommuneplanen er der udlagt syv sommerhusområder på Møn og Bogø: Sommerhusområdet Bogø, - Hårbølle Strand N og S, - Oddermose Strand, - Råbylille Strand, - Hegnede (Ulvshale) og - Ulvshale, med i alt ca. 2.440 sommerhusgrunde og ca. 1.970 sommerhuse. Hertil kommer de mindre rekreative områder med feriehuse ved Ulvshale og Råbylille/Hjulsportet.

I de eksisterende sommerhusområder er omkring 80 % af sommerhusgrundene udnyttet, men i nogen områder er der større sammenhængende områder, der er ubebygget.

I Hegnede er der lokalplanlagt for ca. 130 sommerhuse mere og der er et område på ca. 4,7 ha der endnu ikke er lokalplanlagt for.

I Råbylille Strand er der ca. 2,7 ha uplanlagt sommerhusområde, hertil kommer at

Vordingborg Kommune med landsplandirektiv af 16. september 2019 har fået mulighed for at udlægge et nyt ca. 4,1 ha stort sommerhusområde ved Råbylille Strand, med op til 24 sommerhusgrunde.

Campingpladser

Campingpladser er i mange henseender en alternativ, anderledes og billigere ferieform der udgør et alternativ til de traditionelle sommerhusområder. Campingpladserne udgør derfor et vigtigt tilbud for det almene ferie- og friluftsliv.

På Møn er der syv campingpladser: Camping Vestmøn, Camping Mønbroen, Møn Strandcamping Ulvshale, Keldby Camping Møn, Camping Møns Klint, Pomlerende Camping og Stege Camping. Campingpladserne har tilsammen 902 campingenheder hvor Camping Møns Klint er den største plads med 400 campingenheder. Ingen af campingpladserne på Møn har vintercampering og der er meget få campinghytter (kun fire af pladserne har campinghytter i mindre omfang).

Campingpladserne reguleres gennem udlejningstilladelser jf. campingreglementet landzonetilladelser og de større pladser også via lokalplaner.

Der må ikke camperes uden for campingpladserne. Der er dog mulighed for at etablere bondegårdscampering og mindre primitive overnatningspladser, hvilket dog ofte kræver landzonetilladelse.

Nye campingpladser skal have en kapacitet på mindst 100 campingenheder, jf. campingreglementet, hvilket skal forhindre en mere tilfældig spredning af små campingpladser rundt omkring i landskabet, og dermed beskytte natur- og landskabsmæssige interesser.

Der kan dog gives tilladelse til mindre campingpladser i tilknytning til f.eks. vandrehjem og lystbådehavne hvor man kan udnytte de eksisterende faciliteter. Desuden kan der, helt undtagelsesvis gives udlejningstilladelse i områder inden i landet hvor der ikke er basis for en stor campingplads. På Møn, der er så kendt en turistdestination, vurderes det generelt ikke, at forudsætningerne er til stede for mindre

campingpladser jf. campingreglementet, selvom mindre pladser efterspørges.

Ud over de egentlige campingpladser er der 15 autocamperpladser på Bogø-, Hårbølle- og Stege Havn.

Netop autocampisterne er et selvstændigt segment er, der ofte har andre ønsker end det, en campingplads kan tilbyde. De er mere mobile og efterspørger i højere grad centrumsnære, attraktivt beliggende pladser tæt på shopping og andre attraktioner med få servicefaciliteter, eller muligheden for at være "alene" i naturen.

Derfor vælger autocamperturister for det meste at overnatte andre steder end på campingpladser, hvilket er en udfordring i forhold til at understøtte med relevante faciliteter, og skaber frustrationer hos lokalbefolkningen.

Hoteller, feriecentre Bed & Breakfast mv.

Hoteller har traditionelt være betragtet som en mere luksuriøs ferieform end sommerhuse og camping. Med tiden er der kommet en række varianter til.

Lovgivningsmæssigt betragtes hoteller, Bed & Breakfast (B&B), vandrerhjem, kursuscentre feriehhoteller, ferielejligheder mm. alt sammen som hotelvirksomhed, og skal altid opfylde hotelbegrebet og kan

derudover kræve en tilladelse efter sommerhusloven fra Erhvervsstyrelsen.

Hotelbegrebet

Hoteller, betragtes som hotelvirksomheder kun med værelser, varieret udlejningsperiode og højt serviceniveau. Kerneområdet for bestemmelsen er hoteller i traditionel forstand, der omfatter hoteller med værelsesudlejning og servering af måltider.

Hoteller mv. er i udgangspunktet ikke omfattet af sommerhuslovens krav om udlejningstilladelse, men det er Erhvervsstyrelsen der vurderer om hotelbegrebet er opfyldt.

For at høre under hotelbegrebet skal der være tale om en selvstændig erhvervsvirksomhed, der modtager overnattende gæster. Gæsterne skal modtages i en form for reception. Der stilles ikke store krav hertil, og receptionen kan således bestå af en form for nøgleudlevering. Men der skal være mulighed for servering af et af dagens hovedmåltider i særskilte serveringslokaler. Desuden skal der være tale om et samlet anlæg, hvilket i praksis betyder, at både servering og overnatningsfaciliteter m.v. skal være placeret således, at det fremtræder som én samlet enhed.

Feriehuse/feriecentre er hoteller, hvor der er tilknyttet fritliggende hytter, og evt. andre faste konstruktioner, herunder telte mv., der udlejes for mere end fem nætter af gangen kræves der udlejningstilladelse efter sommerhusloven.

Feriehuse/feriecentre må ikke få karakter af at være sommerhus. Efter fast praksis vil det sige, at hytterne er placeret i en samlet opstilling, eventuelt i klynger og med en afstand på maksimalt 5-6 meter mellem de enkelte huse eller hytter. De kan ikke udstykkes som enkeltparceller. Det er Erhvervsstyrelsen, der vurderer om hotelvirksomheden lever op til kravene, og ikke får karakter af sommerhusudstykninger.

Hotelenheder/-hytter kan i Danmark ejes individuelt, men det skal sikres at de fortsat er en del af en hoteldrift, så det ikke får karakter af et sommerhusområde. Det vil være muligt for de enkelte ejere at overnatte på feriehotellet (dvs. til egen brug), men efter praksis kan dette ikke ske i mere end ca. 5 uger årligt, og ejeren vil efter praksis desuden ikke kunne gøre krav på, at brugen skal ske i ejerens hotellejlighed/-hytte.

Der er enkelte undtagelser fra kravet om tilladelser (fx værelsesudlejning, bodegårdsferie mv.), lige som den lovgivningsmæssige forståelse og den

almene folkelige forståelse ikke altid spiller sammen.

Først undtagelsen.

Værelsesudlejning/bondegårdsferie
Værelsesudlejning (fx mindre B&B) er udlejning af et enkelt værelse eller en del af en helårsbolig der ikke er særskilt indrettet med henblik på udlejning. Det kræver ingen tilladelse.

Bliver værelset eller dele af boligen indrettet med henblik på udlejning, betragtes det dog som en feriebolig.

Ferieboliger i eksisterende bebyggelse
Der er forskel på om boligen ligger inden for eller uden for kystnærhedszonen. Da næsten hele Møn er omfattet af kystnærhedszone gennemgås kun mulighederne inden for kystnærhedszonen.

Der er i kystnærhedszonen mulighed for, at etablere op til 10 ferieboliger, fx B&B, bondegårdsferie mv. på op til 100 m² i overflødiggjorte landbrugsbygninger. Det er dog et krav, at bygningerne er mindst 5 år gamle og ikke skal om- eller tilbygges i væsentligt omfang. Det er således ikke muligt at indrette ferieboliger i staklader, presenninghaller m.v. Etableringen af ferieboliger kræver minimum

landzonetilladelse og man skal have en udlejningstilladelse efter sommerhusloven fra Erhvervsstyrelsen.

Man kan ikke indrette ferieboliger i anden bebyggelse end overflødiggjorte landbrugsbygninger inden for kystnærhedszonen.

Ferieboliger i ny bebyggelse
Ny bebyggelse omfatter både større bygninger med mulighed for flere boliger, hytter og andre konstruktioner herunder telte der opstilles i mere end 6 uger eller som opstilles på samme areal gentagende gange.

Etableringen af nye ferieboliger kræver, lige som ferieboliger i eksisterende bebyggelse, som minimum landzonetilladelse og udlejningstilladelse fra Erhvervsstyrelsen efter sommerhusloven. I realiteten er det dog ikke muligt at opnå tilladelse til etablering af nye ferieboliger, da Erhvervsstyrelsen efter fast praksis ikke meddeler udlejningstilladelse efter sommerhusloven til nyopførte ferieboliger. Der er dog en mulighed hvis det er i forbindelse med enten et hotel eller campingplads.

Hoteller, feriehoteller, feriecentre, vandrehjem

På Møn og Bogø er der flere hoteller, vandrehjem, B&B mv. Nogle af de største og mest kendte hoteller er Præstekilde Hotel, Klintholm Gods Lake Apartments, Liselund ny Slot, Residens Møen og Hotel Stege Nor. Der er ikke overblik over hvor mange værelser/enheder/lejligheder der er på hoteller og vandrehjem lige som der ikke er et samlet overblik over antallet af bed & breakfast der er på Møn og Bogø.

Etableringen af hoteller mv. kan normalt ske i både byer og på landet hvis det er i overensstemmelse med kommuneplanens bestemmelser, rammer og evt. lokalplaner. I landzonen kan mindre hoteller mv. etableres på baggrund af landzonetilladelse mens større hoteller (mere end 10 enheder) kræver lokalplan.

Ifølge kommuneplanen kan mindre feriehoteller, kroer og lignende placeres i centerbyerne eller i sommerhusområderne. Det forudsætter, at hotellerne indpasses gennem en lokalplanlægning, der bl.a. sikrer, at placeringen ikke medfører gener for omkringliggende beboelse, og at offentlighedens muligheder for adgang til og ophold ved kystområderne ikke forringes, ligesom der skal tages hensyn til naturinteresserne.

Feriehoteller skal jf. kommuneplanen opføres med en maksimal størrelse på normalt 200 enheder. I købstæderne kan der dog tillades op til 350 enheder. Bebyggelsestæthed skal tilpasses de lokale forhold.

I kommuneplanen er der udlagt rammer til feriehoteller ved Hårbølle Strand, Ulvshale og Klintholm Havn, desuden kan der placeres feriehotel i det nye sommerhusområde ved Råbylille Strand. Ved Hjelm Bugt og på Farø giver kommuneplanen mulighed for placering af et større hotel/feriehotel, dog uden at fastsætte antallet af enheder. Det skal ske i forbindelse med lokalplanlægningen for et konkret projekt. Ved Hjelm Bugt er udpeget et konkret område (kommuneplanramme) på omkring 20 ha, mens der på Farø end ikke er udlagt en kommuneplanramme til feriecenter.

Lovgivningsmæssigt er der som sagt ikke forskel på hoteller og feriehoteller/feriecentre, men traditionelt har man opfattet feriehoteller/feriecentre som hoteller med fritliggende hytter som også kræver udlejningstilladelse. Ud fra den definition, vil en række B&B virksomheder med "hytter"/glamping, blive betragtet som feriehoteller/feriecentre, som kræver

planlægning. I kommuneplanen er bestemmelserne vedr. feriehoteller dog primært myntet på større virksomheder med "mange" feriehytter/lejligheder, der kræver lokalplan.

Enhedsbegrebet i kommuneplanen er et ældre begreb, som primært er brugt i kommunerne i det tidligere Storstrøms Amt. Enhedsbegrebet ligger op af campingenhedsbegrebet og siger noget om hvor mange værelser/lejligheder/hytter der kan være. Oprindeligt var tanken at der var 2 senge på en hotelenhed mens man på feriehoteller havde en familieenhed med 4-6 senge som der typisk også var plads til i et sommerhus, lige som campingvogne typisk havde plads til 2-4 personer i en campingenhed. I dag er begreberne flydt noget mere sammen og der findes både store hotelværelser/lejligheder med mange sengepladser og feriehoteller med færre sengepladser. Man kan derfor ikke længere, sige noget om hvor mange personer der er plads til på et feriecenter ud fra antallet af enheder, det styrende er i højere grad bebyggelsesprocenten og antallet af etager.

Enhedsbegrebet i kommuneplanens bestemmelser vurderes derfor ikke længere at være relevant.

INDSATSER

I forbindelse med Vordingborg Kommunes ansøgning om udlæg og omplacering af sommerhusområder i landsplandirektiv af 16. september 2019 blev der udtaget ca. 2,5 ha sommerhusområde ved Ulvshale Skov, mens der blev mulighed for at udlægge et nyt ca. 4,1 ha stort sommerhusområde ved Råbylille Strand.

Med et nyt administrationsgrundlag for autocampere på Vordingborg Kommunes Havne fra maj 2020 er der givet mulighed for, at der kan etableres autocamperpladser på Bogø-, Hårbølle- og Stege Havn.

FREMADRETTET

Samlet set vurderes det, at der er potentiale for ca. 550 sommerhuse mere inden for de eksisterende udlæg til sommerhuse. Hvis potentialet udnyttes, vil der være ca. 2.520 sommerhuse på Møn og Bogø, og på den baggrund vurderes det, at der ikke er behov for at søge om nye udlæg.

Der er inden for kommuneplanens rammer gode muligheder for at placere nye hoteller mv. i forskellige størrelser i hele området inden for kommuneplanens rammer og inden for lovgivningen, og det vurderes ikke, at der er behov for nye udlæg.

På campigområdet er der i området syv velplacerede campingpladser. En del af pladserne er meget små, og har svært ved at blive udvidet, da de ligger inden for den gamle 100 m strandbeskyttelseslinje, selvom de har areal og faciliteter til flere enheder. Det vil underbygge turismen i skuldærsæsonerne, hvis campingpladserne tilbød vintercampering og havde flere campinghytter.

På europæisk plan er det klassiske campingsegment stærkt faldende. Til gengæld er der en vækst i autocamperturisterne og folk, der efterspørge luksuscamping fx i hytter eller egentlig glamping. Glamping og autocampere udgør en særlig udfordring, da der typisk efterspørges små pladser ude i naturen og tæt på vandet, som ikke umiddelbart kan efterkommes jf. campingreglementet. Samtidig vil mange

små pladser også kunne ødelægge oplevelsen af natur og landskab, som er det folk kommer for at opleve. Den stigende efterspørgsel på mere individuelle og naturnære oplevelser og overnatningsmuligheder bør imødekommes ved nye tiltag. Både fordi der er en efterspørgsel og dermed også et potentiale for udvikling, men også fordi den mere individualiserede og uorganiserede turisme giver et ukontrollabelt pres på naturen fordi turisterne søger ud i områder, hvor faciliteterne til at håndtere det ikke er til stede. Dette skaber dårlige oplevelser og frustrationer hos lokalbefolkningen.

Der er væsentlige lovgivningsmæssige begrænsninger, som hindrer nye tiltag som shelters, clamping mv. i naturen og tæt på vandet, som vil kræve dialog og samarbejde med staten.

ANBEFALINGER

Det anbefales, at den nye mulighed for at udlægge et nyt ca. 4,1 ha stort sommerhusområde ved Råbylille Strand indarbejdes i kommende kommuneplanrevision.

Det anbefales endvidere, at der indledes dialog med campinghvervet om mulighederne og interessen for at campingpladserne vil tilbyde vintercampering og flere campinghytter.

Det anbefales at enhedsangivelsen i kommuneplanens retningslinjer udgår. I stedet indarbejdes en ny retningslinje vedr. hensyn til Dark Sky i forbindelse med nye større anlæg.

- Autocamperpaldser
- Campingpladser
- Område udlagt til feriecenter/hotel
- Sommerhusområder
- Områder til udvidelse af sommerhusområder/feriecentre
- Områder til udvidelse af feriecentre/feriehoteller

BILER OG BUSSER

STATUS

I dag ankommer besøgende til Møn med bil eller bus via Dr. Alexandrines Bro fra Kalvehave eller Farø/Bogø.

De primære destinationer for turister og besøgende er Møns Klint, de syv sommerhusområder, Nyord, Stege samt en del mindre attraktioner i det åbne land.

Der mangler generelt databaseret viden om trafikbelastningen og -trafikmønsteret på Møn.

Det er dog blevet stadig tydeligere, at den øgede turisme har medført stigende trafikproblemer, særligt i Stege.

I dag opleves der store udfordringer omkring afviklingen af trafikken ved Store Bro og gennem Stege og Lendemarke i højsæsonen. Trafikbelastningen i højsæsonen er normalt ca. 13.000 køretøjer i døgnet målt ved Store Bro. I tidligere år har det primært været et problem i forbindelse med tirsdagsmarkederne i juli måned, men i sommeren 2020, var situationen med trafikprop og kødannelse langt ud af Lendemarke hverdagskost. Det skønnes, at trafikken på Møn var ca. 20% højere i

sommeren 2021, hvor situationen i Stege blev yderligere forværret.

Som sagt mangler der viden om trafikmønsteret og -belastningen generelt, herunder fx om trafikken i Stege skyldes besøg i Stege eller gennemkørsel til øvrige destinationer såsom Møns Klint eller Nyord. Hvis det er besøg i Stege kan det skyldes søgning efter en parkeringsplads, hvor den besøgene måske kører helt ind i Stege bymidte for at konstatere, at der ikke er plads, for at køre tilbage over Store Bro og parkere i Lendemarke. Dermed tælles trafikken 2 gange.

Vejnettet

Det er dog klart, at vejnettet ikke er dimensioneret til den trafik og de køretøjer, der er i dag, da hovedparten af de mindre veje er anlagt før 1960. Særligt området syd for Noret og i den østlige del af Møn har mange smalle veje, hvilket fremgår af kortet.

Samtidig går hovedparten af trafikken til fx Møns Klint som er hovedattraktionen gennem Stege.

Ude i landområderne er der flere steder, hvor cykler og gående/vandrere føler sig

utrygge pga. smalle veje, som gør at afstanden til bilerne bliver for lille.

Der er samtidig sket en øgning i størrelsen af landbrugsmaskiner, så en mejetærsker i dag har en bredde på 4,2 meter. Dette gør det meget vanskeligt for en mejetærsker og en personbil/bus at passere hinanden.

Busbetjening

Stege betjenes af følgende busforbindelser hele året:

660R til Vordingborg over Kalvehave (1/2 time drift hverdage i dagtimer og 1 time drift aften og weekend)

664 til Vordingborg over Bogø (1 time drift hverdage, reduceret weekend)

760 til Nykøbing over Farø (3 daglige ture på skoledage)

667 til Klintholm havn

Stege betjenes i sommerperioden yderligere af busserne:

663 til Nyord i skolesommerferien (3 daglige ture alle dage)

678 til Klintholm-Geocenter-Liselund i perioden 1. maj til 1. oktober (3 daglige ture alle dage i skolesommerferien og 1 daglig tur i yderperioden)

På busrute 663 og 678 er i sæsonen 2020 talt hhv. 625 og 2.623 passagerer. Disse 2 busruter er nyoprettet i 2020 og havde formentlig gavn af ekstraordinært mange besøgende på Møn grundet Corona.

Buslinjerne 663 og 678 betjenes af overskudskapacitet fra andre ruter, som ikke kører i sommerferien. Derfor er den samlede pris for dette kun ca. 400.000 kr. pr. år. De 2 buslinjer forventes i skolesommerferien at medtage passagererne gratis (afventer godkendelse i Movias direktion). Dette forventes at øge kommunens udgift for de 2 buslinjer til 500.000 kr.

Det er billigt at få de 2 busser 663 og 678 til at køre i ferien, men der er kun en udnyttelsesgrad på 10%. Dvs. at der kun i snit er 5 passagerer pr. afgang i en bus, som kan have 50 personer med. Det er et dyrt tilbud set i forhold til hvor mange, som bruger busserne.

INDSATSER

Der er ikke sket nogen udvidelse af vejnettet på Møn.

De tiltag, som er foretaget i de sidste 20 år har været målrettet dem, der cykler og til dels går langs det overordnede vejnet.

FREMADRETET

Som sagt opleves allerede i dag trafikudfordringer på Møn i turistsæsonen. I Stege i form af øget trafikbelastning og kødannelse på Lendemarkesiden. Og på de mindre veje i det åbne land i form af utryghed for cyklister og vandrere, samt udfordringer med små veje og store landbrugsmaskiner.

Hvad angår trafikbelastningen i Stege, vurderes det ikke muligt at omlægge væsentlig trafik uden om Stege.

Dyrskuepladsen, som ligger 450 m nord for Storegade for enden af Rådhusgade er et kommunalt ejet græsareal, som i dag kun benyttes til parkering ved "Tirsdagsmarked". Dette areal kunne udnyttes hele turistsæsonen ved at skille bedre til den. Dyrskuepladsen vil være ideel for trafikanterne, som kommer til Stege fra øst. Dyrskuepladsen ligger i samme afstand til Storegade som det private areal ved den gamle Sukkerfabrik.

Busbetjening

Hvis der etableres et feriecenter ved Hjelm Bugt kan fx oprettes ny rute Stege-Lendemarke-syd om Stege Nor-Feriecenter Møn-Råbylille strand-Busemarke- Klintholm Havn, som får skift i Klintholm havn til linje 678 for rejsende til Geocenteret og Liselund,

samt skift i Stege til linje 663 for rejsende til Nyord.

Overslagspris for ny rute: Stege-Lendemarke-syd om Noret-Feriecenter Møn-Råbylille strand-Busemarke- Klintholm Havn med 2-timers drift alle ugens dage i tidsrummet kl. 8-22 i juni, juli, august: 500.000 kr. pr. år (ved gratisbus) eller 400.000 kr. pr. år (ved betalingsbus).

Feriepark Møn og Sukkerfabrikken

En eventuel realisering af de to aktuelle feirepark/-hotelprojekter på Sukkerfabrikken og ved Hjelm Bugt vil formentlig medføre mere trafik. Etablering af en feriepark ved Hjelm Bugt vurderes at kunne have en positiv effekt på trafikken gennem Stege ved, at en del af trafikken ledes syd om Noret og ved at endagsturismen (som i væsentligste grad netop er besøg til Møns Klint med trafik gennem Stege til følge) vil gå uden om Stege. Det må dog også forventes, at gæsterne på feriecenteret vil besøge Stege på et tidspunkt for deres besøg på Møn.

Samtidig betyder trafikken til feriecenteret også en øget biltrafik på de smalle veje syd om Noret. Ved etablering af et feriecenter med et større antal overnatningsmuligheder skal der ses på mulige tiltag på vejnettet, så

biler kan passere hinanden og de bløde trafikanter kan føle sig trygge.

Det kan være at udvide nogle vejstrækninger samt en generel sænkning af den tilladte hastighed på de mindre veje.

Udvidelse af veje med 1 meter koster ca. 1 mio. kr./km. Etablering af en ny vej i 6 meters bredde koster ca. 6 mio. kr./km. Tjørnemarksvej bør lukkes inden etableringen af Feriecenter Møn. Vejen er meget smal og vil blive brugt som den direkte vej til centeret for både dem, der er kendt i området og dem, der bruger en gps til at finde vej. Tjørnemarksvej bruges i dag som smutvej af mange biler på trods af dens ringe bredde. Der er huse på begge sider af vejen, så en breddeudvidelse er ikke umiddelbart muligt.

Etablering af ferieboliger på den gamle sukkerfabrik i Lendemarke vil formegentligt også bidrage til øget biltrafik i Stege og på Møn. Sukkerfabrikken forventer at etablere en større parkeringsplads i den vestlige del af området til hotellets gæster. Det vurderes dog at være for langt væk fra Stege centrum til også at kunne udgøre en shuttlebusløsning.

Begge projekter arbejder med idéer om shuttlebusser, der kan bringe turisterne rundt

på Møn, som kan være med til at reducere biltrafikken. Det vil i så fald kræve, at der udlægges et område centralt i Stege til parkering for sådanne.

Det er ikke muligt på foreliggende grundlag at forudsige hvad et feriecenteret ved Hjelm Bugt vil betyde for trafikken på Møn, herunder om fx shuttlebusser eller andet kan konvertere en del af biltrafikken til bustrafik. Dette vil blive belyst indgående i forbindelse med den VVM-redegørelse, der bliver udarbejdet i forbindelse med lokalplanen for feriecenteret. i den indgår der nogle anbefalinger, lige som at redegørelsen vil indeholde anbefalinger til at imødegå eventuelle trafikudfordringer.

Eventuelle tiltag til de to feriepark/hotelprojekter bør afvente oventående og bør under alle omstændigheder afvente deres eventuelle realisering, hvorfor nærværende plan ikke kommer med konkrete anbefalinger.

Tiltag på den korte og lange bane
Uanset om de to ferieparkprojekter bliver en realitet, er det en realitet, at der allerede i dag er trafikudfordringer, som bør håndteres forud for kommende turistsæson.

Før der iværksættes omkostningstunge løsninger til at håndtere trafikken i Stege, er

det dog nødvendigt at få udarbejdet en egentlig trafikanalyse. En analyse, der både omfatter trafiktællinger på udvalgte strækninger og interviewundersøgelse af adfærd og bevægelsesmønster, besøgssteder mv. Hvad er deres formål med kørslen, hvad er destinationen, besøg under vejs, overnatning osv.

Når trafiktællingerne og resultat af interviewundersøgelse foreligger kan der udarbejdes en trafikanalyse, som vil indeholde konkrete anbefalinger til tiltag. Anbefalingerne til tiltag kan fx være bedre skiltning til parkeringspladser, direkte eller anbefalede køreruter, nyanlæg af (udvidelser af) veje.

Indtil da foreslås simple, billige og midlertidige løsninger.

ANBEFALINGER

Det anbefales, at der i sommermånederne 2021 (1. maj – 1. oktober) foretages trafiktællinger på udvalgte vejstrækninger specielt i og omkring Stege og Lendemarke og på Klintevej ved Møns Klint.

Vejdirektoratets tællestation på Støvvasen skal tælle permanent hele sommeren. Kommunen er i dialog med Vejdirektoratet om dette med start foråret 2021.

Som supplement hertil iværksættes en interviewundersøgelse i samarbejde med turismeaktørerne om turisternes bestemmelsested, besøgsformål, rute, transportform, oplevede udfordringer, ønsker til forbedringer mv.
Økonomisk overslag: 250.000 kr.

Når trafiktællingerne og resultat af interviewundersøgelse foreligger kan der udarbejdes en fysisk strategisk plan for trafikafviklingen, som vil indeholde konkrete anbefalinger til langsigtede tiltag.
Økonomisk overslag 200.000 kr.

Tiltag på den korte bane:

- Dialog med Vejdirektoratet om tydelig skiltning om P-pladser ved indgangen til Stege (på

Lendemarkesiden).
Økonomisk overslag: 200.000 kr.

- Dialog med politiet om muligheden for en generel sænkning af den tilladte hastighed på de mindre veje.
- Samarbejde med turistaktørerne om bedre formidling af busbetjening
Økonomisk overslag: 50.000 kr.

Udvidet samarbejde med Sukkerfabrikken om P-pladser på deres område.
Økonomisk overslag: 75.000 kr.

Veje

- Vejbrede mindre end 4 meter
- Vejbrede mellem 4 og 6 meter
- Vejbrede større end 6 meter

— Busrute

 Parkering - kommunale

CYKLING

STATUS

Der skelnes mellem cykelstier og cykelruter. Cykelstier er anlagte stier til cykling, og cykelruter er skilte ruteforslag.

Skilte cykelruter

Møn er cykelvenlig i forhold til skilte ruter. Her er både internationale, nationale, regionale og lokale cykelruter. Nogle som etaper og nogle som rundture. I Klinteskoven er to skilte MTB-ruter på statens og Klintholm Gods arealer.

Liste over skilte cykelruter (kan ligeledes ses på kort):

- International cykelrute E10
- National cykelrute Helsingør-Gedser /Berlin-København N9
- National cykelrute Østersøruten N8
- Regional cykelrute Møn Rundt R58
- Regional cykelrute Munkevejen R88
- Panoramarute Bjergetapen 421
- Panoramaruten På opdagelse med familien 422
- Panoramarute Den søde tur 423

Interesseorganisationen Dansk Cykelturisme, som Vordingborg Kommune er medlem af, har udarbejdet kvalitetssikringsplaner for de nationale

cykelruter Østersøruten N8 og Berlin-København N9.

De største udfordringer på Møn og Bogø er strækninger, hvor cyklister føler sig utrygge. Eksempelvis på strækningen mellem Vigen ("De hvide sten") - Lendemarke samt fra Bogø Havn over Bogødæmningen til Store Damme, her er ingen cykelsti og tung trafik.

Møns Klint, nærmere bestemt Stengårdsvej og Kridtstien, indgår også i rapporterne som en kritisk strækning for cykelturister. Terræn og oversigtforhold på skovvejen er en udfordring i forhold til cykelturister.

Lige udenfor Stege på Klintevej på den ene cykelsti er i forbindelse med omlægningen af Østersøruten N8 opsat en cykeltæller. Herunder er tallene fra cykeltælleren (cyklister) fra de seneste 3 år.

Måned	2020	2019	2018
Januar	100	63	92
Februar	119	136	86
Marts	268	112	69
April	543	410	256
Maj	653	517	752
Juni	808	1045	1019
Juli	1837	1974	1981
August	1729	1089	1714
September	821	33	516
Oktober	341	293	315
November	211	113	128
December	137	90	67

Der er flest cyklister på strækningen i sommerperioden, ikke uventet, men der er sket et fald i antallet af cyklister i 2020 sammenlignet med de to forrige år.

Cykelstier

Der er meget få cykelstier på Møn. Kun dele af strækningen fra Dr. Alexandrines Bro til Møns Klint er med cykelsti.

Strækningen fra Dr. Alexandrines Bro til "De Hvide Sten" (Vigen). Er anlagt af Staten, mens strækningen fra Stege til Borre langs Klintevej) er anlagt af Vordingborg Kommune.

Udlejning af cykler og service

Private aktører udlejer cykler på Møn. På kortet er vist placeringen af cykeludlejere på Møn, Bogø og Nyord og Kalvehave. De større campingpladser udlejer cykler til deres gæster. Det har været forsøgt at etablere cykeludlejning på lystbådehavnene.

I projektet "Sejlende cykelstier" indgik servicestationer for cykelturister som en del af projektet. Der blev etableret ventesale med cykelpumpe, lappegrej, turistfoldere og infotavle i havnene Kalvehave, Bogø, Stege og Nyord. Desuden er Brobike i Kalvehave servicested.

INDSATSER

Der er de senere år etableret skilte cykel- og vandreruter, som primært følger de mindre veje, men også strækninger på private veje, mark- og skovveje.

Dansk Cykelturisme har i samarbejde med Dansk Vandrelaug taget initiativ til et projekt, som nytænker vejvisning for cyklister og vandrere - Knudepunktskiltning - kendt fra Holland. Vordingborg Kommune deltager i pilotprojektet.

De lokale og regionale ruter indgår i knudepunktskiltningen. De internationale og nationale ruter bibeholdes.

FREMADRETTET

Arbejdet med etablering af cykelstier langs de større veje fortsætter. Enkeltrettet cykelsti koster ca. 4 mio. kr./km

Vordingborg Kommune kommer med en revideret cykelstiplan i foråret 2021.

Staten har i et nyt forlig afsat 520 mio. kr. til fremme af mere cyklisme de næste 3 år. Staten har afsat 30 mio. kr. i 2021, 170 mio.kr. i 2022 og 170 mio. kr. i 2023 til anlæg af cykelstier på statsvejene. Vejdirektoratet har udarbejdet et katalog med 24 projekter, som kan få del i disse penge.

Staten har samtidig afsat 150 mio. kr. i en pulje, som kommunerne kan søge til cykelstiprojekter på kommuneveje. Det er dog en betingelse, at kommunen selv finansierer 50% af anlægsarbejderne.

I Vordingborg Kommune er cykelstistrækningen Vigen ("De Hvide Sten") – Lendemarke ét af de 24 projekter, så der skal stadig arbejdes for at overbevise Staten om, at denne strækning skal have del i den nye pulje på statsvejene. Vejdirektoratet har beregnet prisen for cykelstien til 42 mio. kr.

ANBEFALINGER

Det anbefales, at konkrete beslutninger om nye cykelstier afventer cykelstieplanen, men det forventes, at fx cykelsti over Bogødæmningen indgår i planen. Vordingborg Kommune presser vedvarende på for, at staten opprioriterer cykelstistrækningen fra De Hvide Sten til Lendemarke.

Det anbefales endvidere, at der afsættes en pulje til etablering af grussti i Klinteskoven for cykelturister som forlængelse af Kridtstien på statens arealer. Økonomisk overslag: 500.000 kr.

Endelig anbefales det, at der afsættes midler til drift og vedligehold af eksisterende cykelruter. Økonomisk overslag: 100.000 kr. pr. år.

Cykelservice	N8 - Østersøruten
Cykeludlejning	Panoramaruter
Færger	Oldtidsruten
Cykelsti langs vejkan	Munkevejen - Færgeruten
	N9 - Helsingør - Gedser
	Færgen Møn
	Færgen Ida
	Postbåden Røret

5-1-2021 - GIS gruppen

VANDRING

STATUS

Der skelnes her mellem vandreruter og stier/trampestier. Ruter er skilte rute-for-slag, vandrerne kan følge, mens stier er anlagte stier eller trampede spor, man kan gå på.

Vandreruter

Møn, Bogø og Nyord er godt stillet med hensyn til skilte vandreruter. Vordingborg Kommune (VK) har et godt samarbejde med både Naturstyrelsen (NST), lokale lodsejere, foreninger og Museum Sydøstdanmark (MSD) omkring vandreruterne.

Oversigt over skilte vandreruter (fremgår også af kort):

- Møn Rundt/ Camønoen (VK/MSD)
- 6 afmærkede ruter i Klinteskoven (NST/VK)
- 5 afmærkede ruter i Ulvshaleskoven (NST)
- Silderuten i Stege (?)
- Sundhedssti Stege-Udby Skov (NST)
- Hjerteststi Stege-Udby Skov (Hjerteforeningen)
- Nyords bi-vandreststi (?)
- Spor i landskabet – Bogøsporet (Bogø Lokalforum)

Den lokale vandrerute Camønoen, der blev indviet og åbnet i 2016, ejes af MSDs og er deres ansvar, men VK vedligeholder vandreruten, da Camønoens hovedrute følger den regionale/kommunale vandrerute Møn Rundt.

Camønoen har udviklet sig til et brand. Ikke bare for selve ruten, men for Møn generelt. Virksomheder startes i Camønoens navn, og der er en opfattelse af, at hele Møn er Camønoen. Det er som udgangspunkt positivt og udtryk for en stor succes. Men det skaber en del forvirring mht. ansvar og ejerforhold af ruten og behovet for faciliteter og service på ruten. Der er desuden ydret lokal utilfredshed omkring vandreruter, der ikke følger den skilte rute eller overskrider private grænser og tålmodighed. Det kan være svært at se, om en sti er privat eller offentlig, og ifølge Naturbeskyttelsesloven må man gerne færdes på alle stier og veje i dagtimerne.

70 % af Camønoen er på asfalt, 30 % på strand, markveje, trampestier og skovstier. VK arbejder konstant på at rykke vandreruten væk fra asfaltveje i samarbejde med lokale lodsejere og samtidig skabe bedre forbindelser på ruten.

Stier/trampestier

Der er ganske få stier med status som offentlige stier og ganske få kommunale stier udenfor Stege. De fleste er nævnt her:

- Telefonstien Ulvshale (NST)
- Kirkestierne ved Magleby og Damsbolte
- Præstegårdstien Damsholte
- Stien til Hårbølle Strand
- Ormestrædet Damme
- Vollerup Hårbølle Højsletten
- Præstebjergstien
- Borrensbjergstien
- Askebystien
- Nyord stierne

De fleste stier, markveje og trampestier på Møn er på private arealer. Generelt kan siges, at der er forskellige ejerforhold, underlag og tilstande.

INDSATSER

Sydøstdanmark har iværksat en undersøgelse af Camønoen i forhold til at kunne øge tiltrækningen for outdoorturister. Rapporten vil komme med anbefalinger til forbedringer i forhold til turisme.

	Juni	Juli	August	September	Oktober
Boardwalk Møns Klint	5967	30026	28801	2216	19216
Geocenter trappe	10686	36370	53799	4346	262
Jordbassi- nerne 1					1511
Jordbassi- nerne 2					3178
Stege-Udby Skov					897
Støvvasen- Vejerbod					586
Søndergade Nyord	14381	22572	29244	20866	43206
Ålebæk Strandvej	804	1365	1103	821	296
Kostervej				144	70
Kong Asgers Høj					1231
Klekkende Høj					13248

Langs Ulvshalevejen anlægges en grussti fra Nyordbroen til statens arealer. Magleby Kirkesti renoveres i 2021

I 2020 opsatte Vordingborg Kommune persontællere på 6 forskellige stier/ruter på Møn og Nyord. Opsætningen er koordineret med statens persontællere på statens arealer, så det gerne skulle ende med et samlet billede af vandring/færdsel til fods på Møn, Bogø og Nyord. Staten og Vordingborg Kommune har en aftale om at have adgang til informationer fra parternes persontællere. I skemaet herunder kan ses registreringer fra persontællerne. Enkelte persontællere er udskiftet pga. tekniske problemer, derfor de

manglende registreringer juni-september 2020.

Statistik på Camønoen udregnes af Museum Sydøstdanmark ved sammentælling af salg af kort, besøgende hos Camønoens aktører og henvendelser i Camønobutikken på Møns Museum. Af tallene fremgår det, at Camønoen har været en meget stor succes med helt op til 13.000 vandrerer kun 5 år efter dens indvielse.

Årstal	2016	2017	2018	2019	2020
Vand- rere	9000	11000	11000	12000	13000
Kort solgt	1000	1300	900	700	1300

FREMADRETTET

Der samarbejdes fortløbende med lokale aktører, lodsejere, staten og Museum Sydøstdanmark om forbedringer på Camønoen. Det er en udfordring at styre vandreturisters færdsel på Camønoen i forbindelse med dels den organiserede turisme, hvor eksterne virksomheder sender turister til Møn og den uorganiserede. Det opleves, at turisterne ikke bare vandrer på den afmærkede rute, men også på mange andre stier og veje uden for ruten til gene for lokalbefolkningen. Det er svært at styre, og derfor er det vanskeligt for både VK, NST og MSD at indgå aftaler med lodsejere og andre om færdsel eller ikke færdsel på lodsejernes ejendom.

Alle parter bliver stillet til ansvar for problemer, der ikke umiddelbart kan identificeres eller løses.

En løsning kan være, at udvide det offentlige stinet ved at ændre status på udvalgte stier og markveje til offentlige stier evt. ved ekspropriation. Det er især området syd for No-ret og på Østmøn, der ses et behov.

Sydøstdanmark iværksatte i 2020 en undersøgelse om Camønoen i forhold til at kunne tiltrække og fastholde outdoorturister samt udvikle bæredygtig turisme på Møn.

Rapporten er udkommet og leverer anbefalinger til forbedring af Camønoen.

Anbefalingerne i rapporten Camønoen 2.0 understøtter administrationens anbefalinger i denne rapport men stiller højere krav til Vordingborg Kommunes bidrag til bæredygtig turisme.

ANBEFALINGER

Det anbefales, at der afsættes en pulje til et nyt projekt med dialog med lodsejere om udpegning af konkrete stier og markveje, der kan indgå i det offentlige stinetsværk og ændre status til offentlig sti (evt. ved ekspropriation), og så Camønoen i højere grad lægges væk fra asfaltvejene på vandrevenligt underlag.

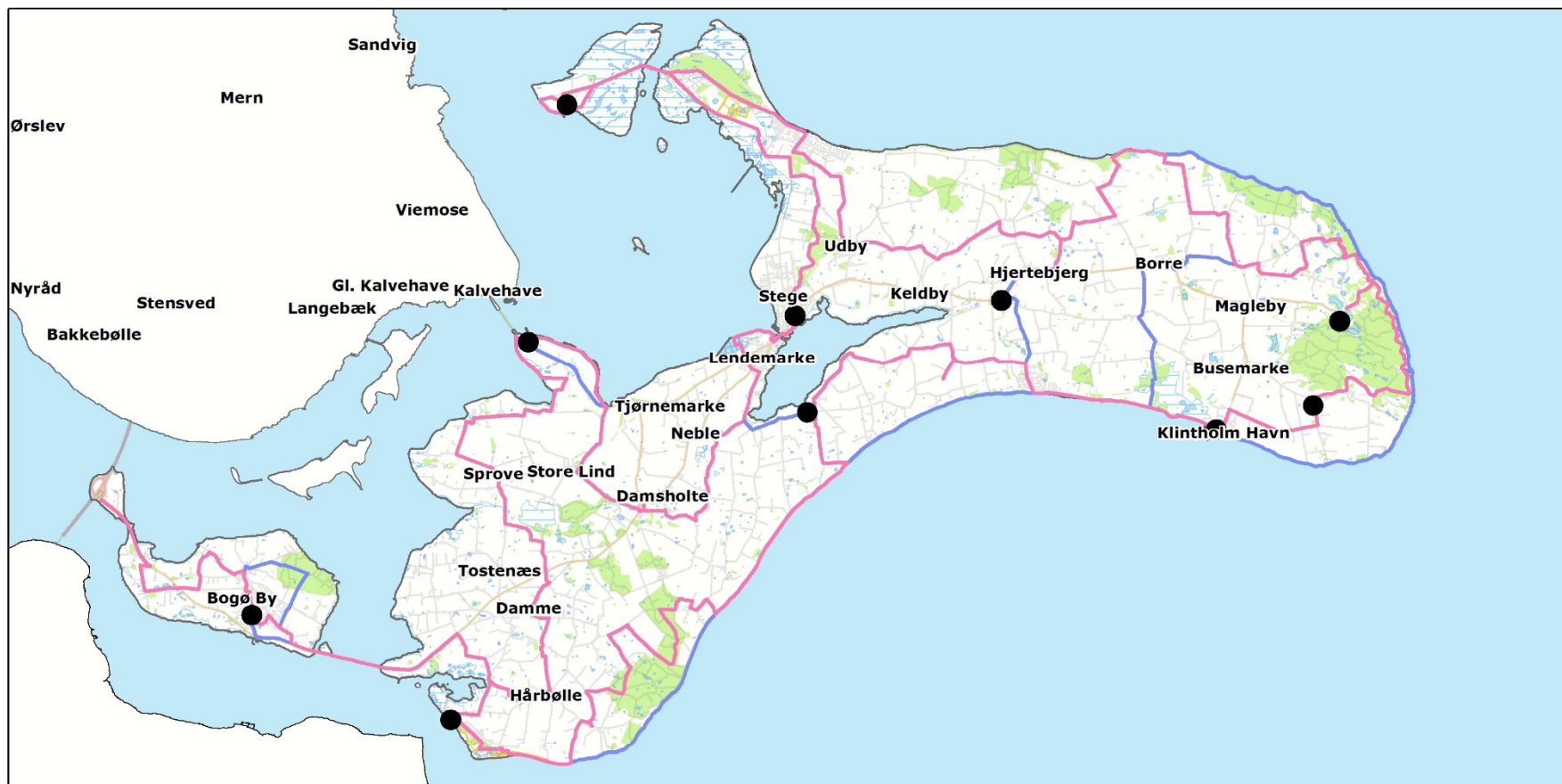
Økonomisk overslag: 300.000 kr i 2021 og 2022.

At der ved planlægningen for ferieparken ved Hjelm Bugt udlægges offentlige stier i området, som skaber forbindelse til kysten, og som kobles op på Camønoen.

Det anbefales endvidere, at der i regi af Biosfære Møn igangsættes et projekt i samarbejde med turismeaktørerne om bedre

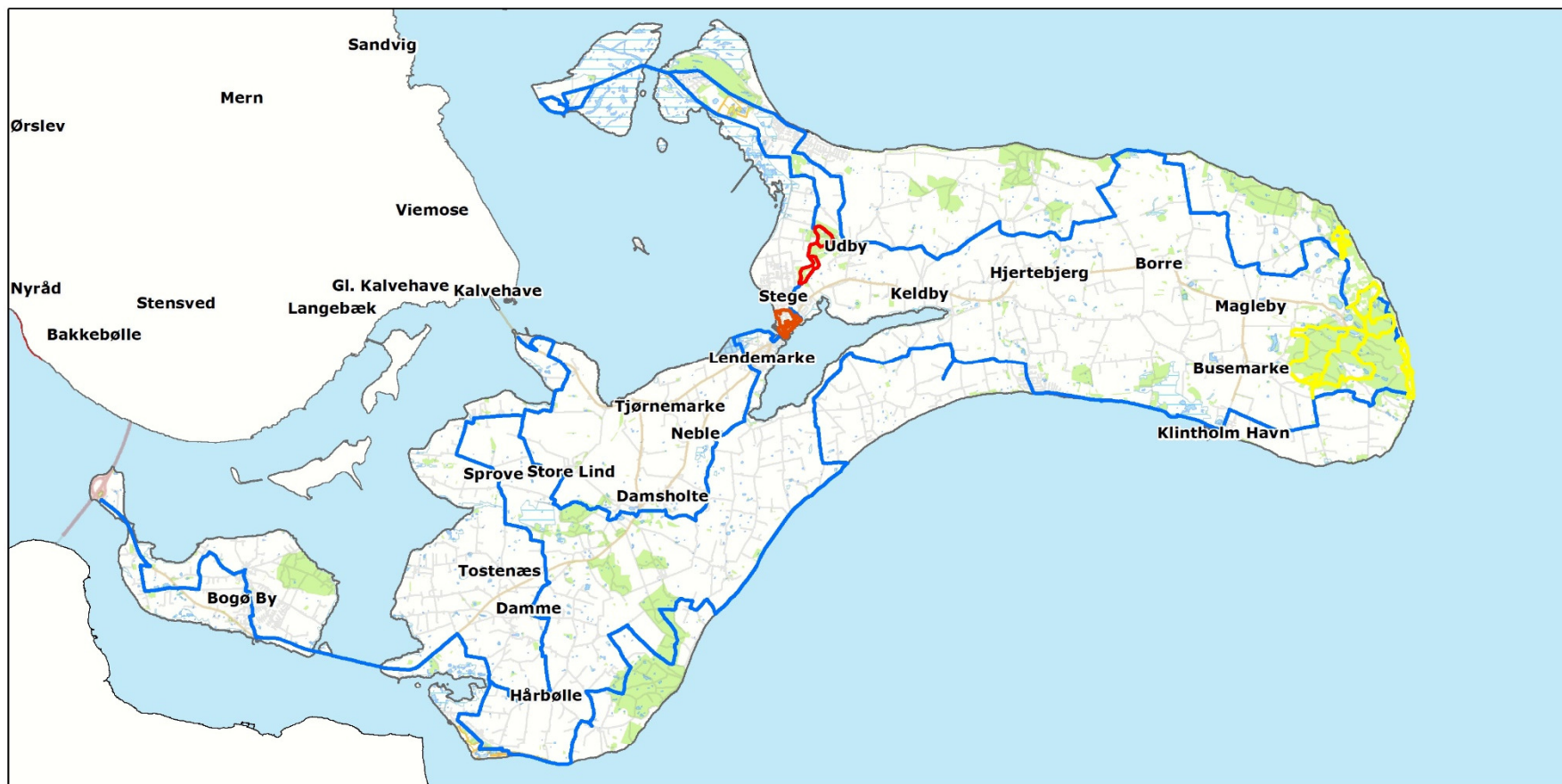
styring af vandreturisters færdsel/ Outdoor-turisme ved at nudge turisterne til at anvende etablerede ruter og faciliteter.

Det anbefales, at der arbejdes på en bedre organisering af Camønoens aktører, se rapporten Camønoen 2.0.

Camønoen

- Camønoen - Alternativ rute
- Camønoen - Hovedrute
- Camønopause

Afmærkede vandreruter

- Hjertestier
- Møn Rundt
- Silderuten
- Vandreruter Møns Klint og Klintholm

FACILITETER

STATUS

Møns hovedattraktion er Møns Klint. Men også Nyord, Camønoen er blevet væsentlige besøgsmaal, lige som at både Camønoen og de nye Dark Sky og Unesco Biosfære certificeringer har medvirket til øget turisme og øgede turismeindtægter for turisterhvervet og følgeindtægter i handelen mv. til følge.

Overnatningskapacitet

Men overnatningskapaciteten er ikke fuldt med, og derfor udnyttes det fulde potentiale ikke, lige som at endagsturismen, som ikke genererer væsentlige indtægter til Møn, udgør en for stor del. Det kan de to feriepark/-hotelprojekter hjælpe med. Men de to projekter kan ikke gøre det alene.

Møn markedsføres som et sted, man kan komme tæt på naturen, og turister vil gerne opleve naturen tæt på, også om natten, og også når de skal sove. Derfor er løsningen ikke at udvide kapaciteten af eksisterende campingpladser eller udvide eksisterende primitive overnatningspladser. Der er behov for mere individorienterede og naturbaserede overnatningspladser, hvor mennesker kan komme tæt på naturen og tæt på kysten. Og der er brug for faciliteter, der understøtter den individuelle, uorganiserede turisme.

Shelterpladser og teltpladser

Der har siden Camønoen åbnede været et problem med kapaciteten af primitive overnatningssteder på Møn.

Det er et broget billede, der tegner sig for shelterpladser og teltpladser på Møn, Bogø og Nyord. Statens tegner sig for cirka halvdelen af pladserne, men søger støtte til drift fra Vordingborg Kommune ved nyetableringer. Vordingborg Kommune har to offentlige shelterpladser i området, Neble og Bogø Havn. Vordingborg Kommune har indgået individuelt tilpassede samarbejdsaftaler om både drift og etablering af pladser med lokale lodsejere og frivillige, eks. Lokalråd, både på private og kommunale arealer, hvor Vordingborg Kommune har finansieret anlæg af shelterpladserne. En del shelterpladser er blevet til med hjælp fra landsbypuljen i forbindelse erhvervelse og nedrivning af faldfærdige bygninger.

Desuden er en del private aktører gået ind i arbejdet med at tilgodese behovet for flere overnatningspladser og har etableret sheltere til udlejning til vandrere.

Det har siden 2016 været et oplevet problem, at folk overnatter i telt på stranden, i

private skove og på Møns Klint. Det er ikke tilladt, og det er til gene for både lokale, andre turister og naturen. Det forstyrrer og slider på naturen, og forøger den lokale modstand mod flere turister.

Camønopauser

Camønopauser er steder, hvor lokale og vandrere kan mødes. Her er de nødvendige faciliteter for vandrere – og den velkendte Camønobænk, som er vandrerutens varemærke.

På Møn, Bogø og Nyord er 9 Camønopauser, hvor Museum Sydøstdanmark har indgået partnerskabsaftaler med de lokale aktører/lodsejere. På de to Camønopauser på Hårbølle Havn og Klintholm Havn er det Vordingborg Kommune, der er vært.

Drikkevand

Vandrerne har tidligere år efterspurgt drikkevand på ruten. På Camønokortet, der opdateres årligt, er angivet alle steder på Møn med offentlig adgang til vand. I de seneste år er etableret yderligere seks nye udendørs vandposter på Møn langs Camønoen.

Toiletter

På Møn og Bogø findes i dag 15 lokaliteter med toiletfaciliteter, se fordelingen nedenfor:

Blå Flag	5 steder med sæsonåbning
Havne	2 steder med helårs åbning
Havne	3 steder med sæsonåbning
Offentlige	4 steder med helårs åbning
Stege	Tirsdagsmarked mod betaling

Der er stor variation på service og kvalitet på de faciliteter der tilbydes de enkelte steder, hvor nogle har 2 toiletter, andre flere toiletter og/eller indrettet til handicapadgang, nogle er sæsonåbent, mens andre har helårsåbent.

På havnene er der badefaciliteter, vaskerum mv. men resserveret til havnenes turister, med kode udleveret ved betaling af bådplads. På flere havne tilbydes mulighed for tømning af autocampertoileter.

De 4 offentlige toiletter har åbent hele året og rengøres 3 gange ugentligt (i 2020 alle dage i ugen fra april - oktober).

De resterende toiletter åbner medio april og aflåses med udgangen af efterårsferien. De rengøres alle 2- 3 gang om ugen i

åbningsperioden (2020 alle dage i ugen hele sæsonen).

I højsæsonen juni-juli-august hæves de ugentlige antal rengøringer fra 3 og op til 7 gange om ugen (afhængigt af mængden af turister). På havnene (toiletter og baderum) hæves det ugentlige antal rengøringer tilsvarende.

Multitoiletter

Der skelnes mellem toiletter og multitoiletter. Der er rindende vand og et rigtigt toilet på toiletter. Et multitoilet er et lokum med et hul i jorden eller en tank.

Multitoiletter er placeret ved de fleste shelterpladser. Der er enkelte nyetablerede primitive overnatningssteder, der mangler multitoilet, men disse er planlagt og bliver etableret, når myndighedsarbejdet er på plads.

Udfordringer

Toiletterne er primært placeret langs kysten, undtaget et enkelt på en rasteplads ved hovedvejen fra Bogø til Stege.

Strategien med toiletter langs med kysterne er positiv for de mange sejlsende turister, men giver udfordringer for vandrerne da der er flere kyststrækninger uden vandrerute og vandrerne dermed er afhængige af de aftaler Camønonen afstedkommer.

Efter en rengøring af toilettet kan det være svært at sikre toilettet er indbydende til de næste gæster. Oplevelsen af renholdte toiletter er afhængig af de besøgende gæster efterlader pæne rum til den næste gæst.

Enkelte steder er der toiletter opstillet på private arealer, med aftaler med de private om rengøring. Her følger rengøringen ønskerne fra den private og der er derfor ikke mulighed for opfølgning eller kvalitetssikring.

Flere af toiletterne er anlagt for år tilbage og tilbyder forældede installationer. Der er toiletbygninger, der ikke er tilsluttet spildevandsudledning og skal tømmes af slamsuger efter behov eller er tilsluttet en vacuumordning.

På Nyord er vacuuminstallationen slidt ned og kræver omfattende årlige renoveringer før turistsæsonen, renoveringer der er ganske få der i dag, har viden til at udføre.

Affald

På Møn og Bogø findes i dag 200 affaldsspande, som fordeler sig med omkring 1/4 ved busstoppesteder, 1/4 på havne, og den sidste halvdel er placeret ved grønne områder, stadion, gadekær, rastepladser, overnatningspladser, parker,

stisystemer, strande, legepladser og i Stege by. Affaldsspande placeret i toiletbygninger er ikke inkluderet i denne optælling. Der er foruden almindelige offentlige tilgængelige affaldsspande, også placeret kuber til kildesortering. Disse er ikke inkluderet.

Gennem højsæsonen, juni, juli, august, tømmes der affald dagligt. I forårs- og efterårsmånederne er der ofte behov for tømning 1-2 gange om ugen. I vintersæsonen hjemtages eller aflukkes et antal affaldsspande, som ikke anvendes.

I ugerne omkring jul og nytår, fjernes særligt udsatte affaldsspande helt fra deres placeringer pga. hærverk.

I Vordingborg Kommune findes der over 20 forskellige typer af affaldsspande, og dermed også meget varierende kapacitet og kvalitet.

De forskellige typer af affaldsspande er ikke opdateret, og mange er udskiftet over det sidste år, så det eksakte antal af åbne affaldsspande kendes ikke pt, ej heller den samlede kapacitet/volumen heraf.

Der er fortsat mange åbne affaldsspande, som giver udfordringer hele året med henholdsvis fugle/måger som "tømmer"

skrald ud af spandende, samt store nedbørsmængder som gør affaldet unødigt tungt og besværligt at håndtere.

Udfordringer

Sæsonen 2020 genererede mere affald end et normalt år, og driften oplevede et øget behov for tømningsskift. Flere steder var der udfordringer med manglende kapacitet i weekender, og i visse områder også fra dag til dag, trods daglig tømning/tilsyn.

I sæsonen 2020 blev der på havnen i Stege og Nyord, suppleret med containere, for at kunne følge med mængderne af genereret affald. Dette gav en uventet omkostning, da tømning af containere ikke kan udføres af eget driftspersonale.

Rastepladser/affaldsspande beliggende nær turistattraktioner, campingpladser og sommerhusområder, var i år særligt præget af store mængder affald, som tydeligt bærer præg af manglende kapacitet ved disse turistlokaliteter.

Desuden opleves en tiltagende problematik vedr. autocampere, som genererer en øget mængde affald på nye steder, som kommunen ikke var forberedt på at håndtere.

Hærverk er en væsentlig faktor i forbindelse med drift og udskiftning af affaldsspande. Særligt i købsstederne og hvor unge mennesker samles og mødes, er der en tiltagende udfordring med hærverk på inventar, herunder affaldsspande.

Borde/bænke

Bænke og borde-bænke er vigtige for vandrere og cykelturister.

Der findes pt ca. 136 bænke og bordbænkesæt på Møn, Bogø og Nyord (data fra 2018).

Placeringen af borde/bænke er typisk ved udsigtsteder, pausesteder/rastepladser, overnatningspladser, i parker og langs stisystemer, men dog hovedsageligt langs kysten og i Stege.

I Vordingborg Kommune findes der over 30 forskellige modeller. Nogle steder er der placeret et sæt (bord m. bæk), andre steder kun en bænk.

Tyveri af borde/bænke opleves jævnligt, når der sættes nyt ud. Langs de fleste steder er inventaret derfor støbt fast, monteret på tungt materiale som fx fliser, eller låst fast med kæde til andre ikke flytbare elementer. Om vinteren hjemtages borde og bænke efter en rullende plan til reparation med reparationer, slibning og maling. Mange

borde/bænke kan dog repareres på stedet, hvis der sker skade eller hærværk.

INDSATSER

Der arbejdes på etablering af faciliteter rundt om Stege Nor, i Hegnede Skov, på Hårbølle Havn, i Klintholm Havn, i Østermark og en toiletbygning ved Lake Apartment Klintholm Gods.

Toiletter

Der er i 2020 igangsat et udvidet samarbejde mellem drift og anlæg vedrørende vedligeholdelsen af nuværende toiletbygninger. Det har betydet at flere af bygningerne har gennemgået en mindre renovering, med udskiftning af toiletkummer, håndvaske og ydre bygningsdele.

I 2020 blev der i Klinteskoven indgået et samarbejde med staten, hvor der blev opstillet 2 mobile toiletter, 2 steder på statens arealer. Renholdelsen af toiletterne blev udført af kommunens driftspersonale under de samme kvalitetskrav som rengøringen på offentlige toiletter. Vordingborg Kommune har ansvaret for betaling af leje og tømningen af toiletterne fremadrettet.

Det er aftalt med staten, at statens toilet ved Ulvshale Naturskolen med en varmepumpe

finansieret af VK overgår til at være helårsåbent.

Der etableres fire nye multitoiletter på Møn, tre ved eksisterende primitive overnatningspladser og en ved en ny pauseplads.

Der er endvidere planlagt en ny kommunal toiletbygning ved Klintholm Gods Lake Apartments, som opføres i 2021, og hvortil der bør afsættes midler til efterfølgende kommunal drift af bygning og toiletter/bad.

Affald

Der er i år påbegyndt en indsats for at opdatere GIS-data vedr. placering og typer af affaldsspande, da platformen ikke er opdateret de seneste år. Med de økonomiske rammer der er til rådighed, forsøges der udskiftet så mange typer som mulig, hvor førsteprioriteten er de åbne beholdere. Desuden placeres affaldsspande mere optimalt for driften, dvs. tættere på vej, men fortsat tages hensyn til at man har mange muligheder for at komme af med affald, både til fods, i bil og på cykel.

Der er bestilt sensorer til i alt 200 af kommunens 500 affaldsspande, og disse monteres i februar 2021, i primært de beholdere som ligger i yderområder af

kommunen. Dette system giver mulighed for smartere tømning, efter behov, og kan derfor give besparelse på tid/kørsel.

FREMADRETTET

Shelters/Glamping

Der vurderes at være behov for flere natur-skønt og kystnært beliggende shelters/glamping hytter. Ofte er det indenfor den stramt forvaltede strandbeskyttelseslinje, hvor det vil nødvendigt, at Vordingborg Kommune tager en dialog med Miljøministeriet for at få de nødvendige dispensationer. Der er ikke mulighed for på Vordingborg Kommunes arealer at udvide kapaciteten, og det er sandsynligvis ikke muligt at opnå dispensation til etablering af nye kystnære overnatningssteder. Så tæt samarbejde med lokale om etablering af overnatningspladser udenfor strandbeskyttelseslinjen er nødvendigt.

Borde/bænke

Borde og bænkesæt er primært placeret ved turistattraktioner, i Stege og langs kysten. Der er brug for flere borde og bænkesæt, særligt langs vandreruten Camønoen og cykruiterne, så det er muligt at tage en pause hvad enten det er for blot at hvile benene eller at spise frokost.

Det anslås, at der er behov for yderligere 15 borde- og bænkesæt og 40 bænke på Møn,

Bogø og Nyord. Den præcise placering skal aftales med lokale lodsejere og kan udpeges efter forslag fra lokalbefolkningen/turistaktørerne.

Placering af et nyt bord/bænkesæt suppleres med ny affaldsbeholder.

Samtidig bør der arbejdes med en forenkling/ensretning af typer/modeller efter en samlet designmanual for inventar i hele kommunen, der tager højde for behov, drifteffektivitet og de konkrete miljø, de placeres – byinventar er forskelligt fra inventar i det åbne land.

Toiletter

Der skal i samarbejde med staten og andre lodsejere arbejdes på en plan for placering af midlertidige toiletter i sommerperioden på statens og private lodsejeres arealer.

Det er væsentligt at de offentlige toiletter har en stand, der gør dem indbydende at anvende. Derfor er der øget fokus på udskiftning af toiletkummer, håndvaske, rengøringfrekvens mv. Dette er gældende både for offentlige toiletter og for toiletter ved Blå Flag Strande. Flere af toiletterne skal sikres bedre mod hærværk og tyveri (af fx toiletpapir) i højsæsonen (særligt problem ved Havnen i Stege).

Grundet målet med flere turister i skulderperioderne, bør flere af toiletbygningerne kunne anvendes om vinteren og der skal investeres i varmeinstallationer. I dag lukkes toiletterne for at undgå frostsprængninger. Dette kræver øget drift i form af øget rengøring og vedligeholde samt løbende kontrol.

Der arbejdes på anlæg af en ny toiletbygning på Nyord. Bygningen er planlagt at ligge tæt ved parkeringspladsen, så det placeres ved ankomst til Nyord og ikke kun tilbydes ved havnen på Nyord. Der er udfordringer med godkendelsen af placeringen, da dette er tæt på naturstyrelsens arealer og derved underlagt deres retningslinjer for godkendelse. Der bør lægges et politisk pres på Naturstyrelsen, således at toilettet på Nyord kan opsættes hurtigst muligt.

Affald

Der arbejdes i øjeblikket på en strategi for placeringer og håndtering af affaldsspande i hele Vordingborg Kommune, særligt med fokus på placeringer, kapacitet og type af affaldsspand. Dette er i høj grad baseret på mere effektiv drift og intelligente systemer, placeringer som tilgodeser turister og besøgende – fremfor parcelhuskvarteret – og ikke mindst ønsket om en samlet indsats

mod måger og andre store fugle, samt rotter, der tiltrækkes af åbne affaldsspande.

Den kommende designmanual for inventar i Vordingborg Kommune vil også medføre opdateringen af typen af affaldsspande, som kan give et bedre overblik over kapaciteten, og dermed kan der gives et kvalificeret bud på en samlet mængde affald genereret over fx en sommersæson (maj-oktober).

Den kommende strategi og designmanual bør tage højde for et forventet krav om sortering af affald i det offentlige rum i 2025.

Der bør afsættes midler til pilotforsøg med sortering af affald i det offentlige rum i 2021 inden der træffes beslutning om en endelig løsning.

Indtil da er anbefalingen, at driften på tømning af affald i det offentlige rum på Møn i 2021 og 2022 holdes på samme niveau som i 2020, hvor rengøringsindsatsen blev mere end fordoblet.

ANBEFALINGER

Det anbefales, at der i sommerhalvåret ansættes to Camøno-Rangere / Handyman til at tage rundt på Møn, Bogø og Nyord i turistsæsonen (1. maj – 1. oktober), for at holde orden og løbende kontrol, være synlige for turister og lokale, besvare

spørgsmål og løse akutte problemer ud over den nuværende drift.

Økonomisk overslag: 400.000 kr.

I 2021 og 2022 fastholdes rengøring af toiletter (og åbningssæson) på niveauet for 2020.

Økonomisk overslag: 2 mio. kr. pr. år..

Det anbefales endvidere, at driften på tømning af affald i det offentlige rum på Møn i 2021 og 2022 holdes på samme niveau som i 2020.

Økonomisk overslag: 1 mio. kr. i 2021 og 2022.

Derudover afsættes midler til pilotforsøg med sortering af affald i det offentlige rum i 2021 inden der træffes beslutning om en endelig løsning.

Økonomisk overslag: 100.000 kr.

Det anbefales at støtte op om etableringen af en Dark Sky Shelter i Hegnede Skov med et årligt drifttilskud (Kr. 30.000 p.a.) og nye servicefaciliteter som multitoilet, affald og drikkevand. Hvor kom det lige fra? Det er et at de tiltal, der er undervejs. Det har været

der hele tiden. Der er flere undervejs i samarbejde med staten.

Generelt på Møn lægger staten gerne areal til nye faciliteter, Museum Sydøstdanmark fundraiser gerne og tager bygherrerollen til anlæg. Det anbefales, at Vordingborg Kommune afsætter ressourcer til efterfølgende kommunal drift og indgår i samarbejde med de parter om fælles servicering af outdoorturister.

Det anbefales endvidere, at der i 2021 udarbejdes en samlet plan for placering og drift af toiletter (rengøringsfrekvens, åbningssæson, vedligehold, hærværks-sikring) eller indgås aftaler med private om toiletadgang langs vandreruten Camønoen og særligt inde i landet. Økonomiske konsekvenser af planen (i drift og anlæg) forelægges til budget 2023.

For at være bedre rustet til turistsæsonen 2021 (og 2022) opsættes 5 mobile toiletvogne på strategiske steder langs Camønoen (inde i landet) i perioden 1. maj - 1. oktober og med daglig rengøring. Økonomisk overslag: 120.000 kr. i 2021 og 2022.

Den allerede godkendte nye kommunale toiletbygning ved Klintholm Gods Lake Apartments opføres i foråret 2021, og der afsættes ressourcer til efterfølgende kommunal drift af bygning og toiletter/bad. Økonomisk overslag: 180.000 kr. pr. år.

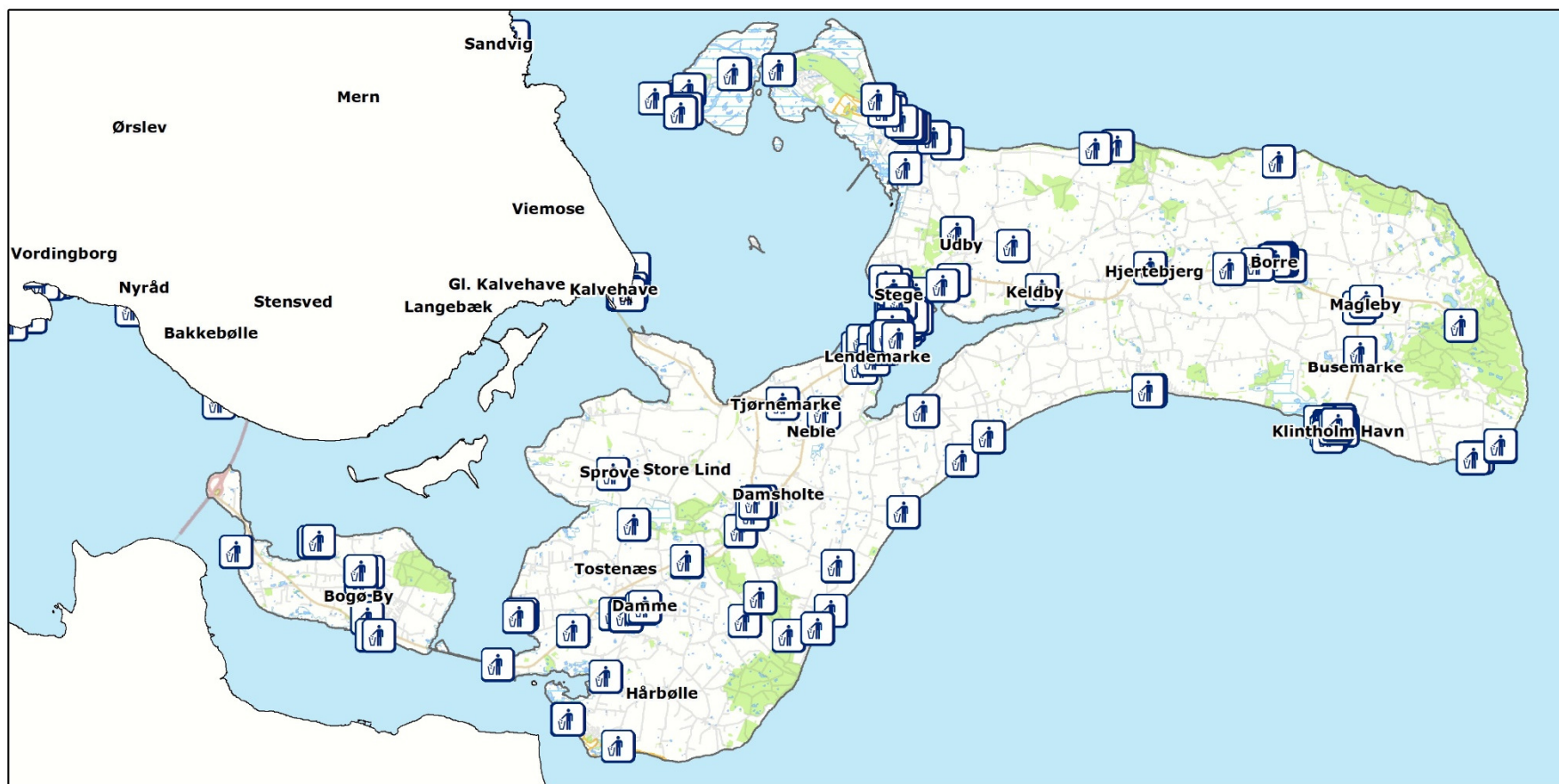
Der findes allerede 2 driftskonti til stier:

- Sydsjællandsleden
- Kystnære stier og vandaktiviteter

Disse benyttes allerede til driftsopgaver for stier og ruter, adgang til vand, udvidelse af vandsportfaciliteter mm.

Når administrationen her i rapporten angiver anslået drift, kan det derfor ikke findes i eksisterende driftsbudgetter.

Det, administrationen foreslår i denne rapport, er beskeden i forhold til det serviceniveau, der lægges op til, at Vordingborg Kommune bør bidrage med for at fremme bæredygtig turisme, her især vandreturismen på Møn, ifølge rapporten Camønoen 2.0.

Faciliteter

 Affaldsspande

Faciliteter

	Shelters		Bænk
	Vandposter / Drikkevand		Bordebænkesæt
	Bålpladser		Tørvejrums / Madpakkehus
	Offentligt Toilet		Rastepladser / Madpakkesteder
			Badestrande (incl. blå flag)
			Strande

5-1-2021 - GIS gruppen

Faciliteter

 Shelters

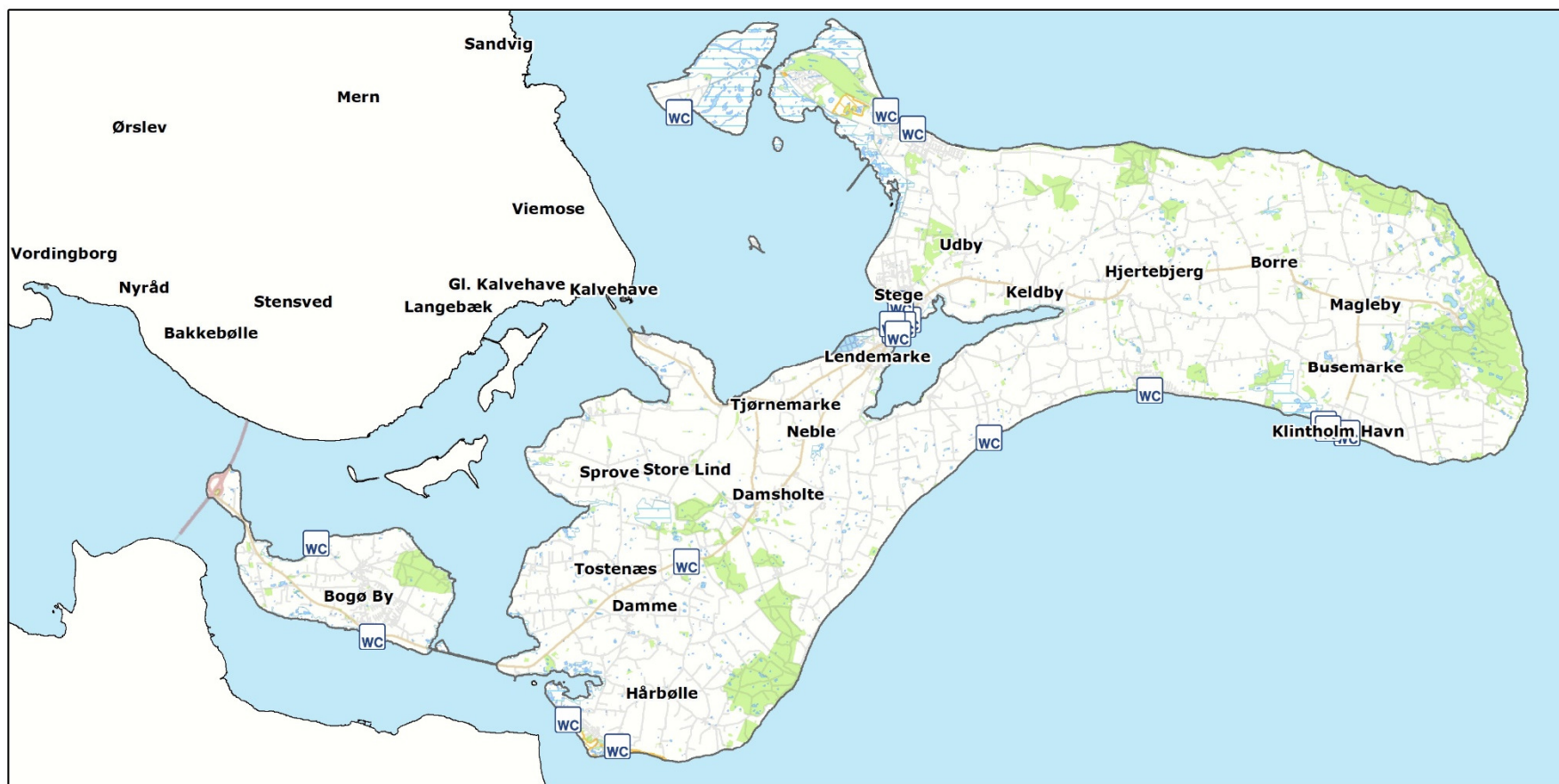
Faciliteter

 Bålpladser

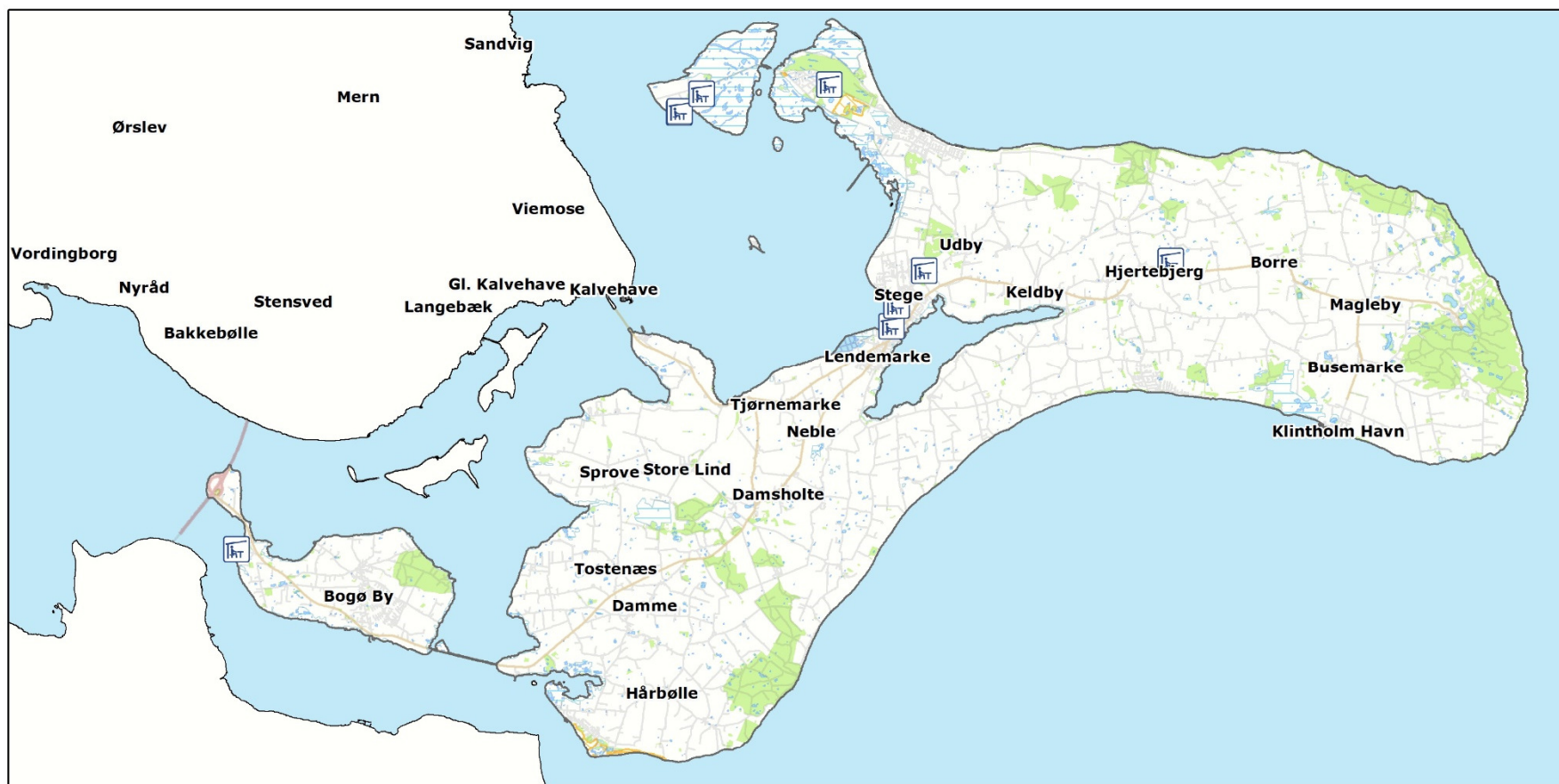
Faciliteter

 Vandposter / Drikkevand

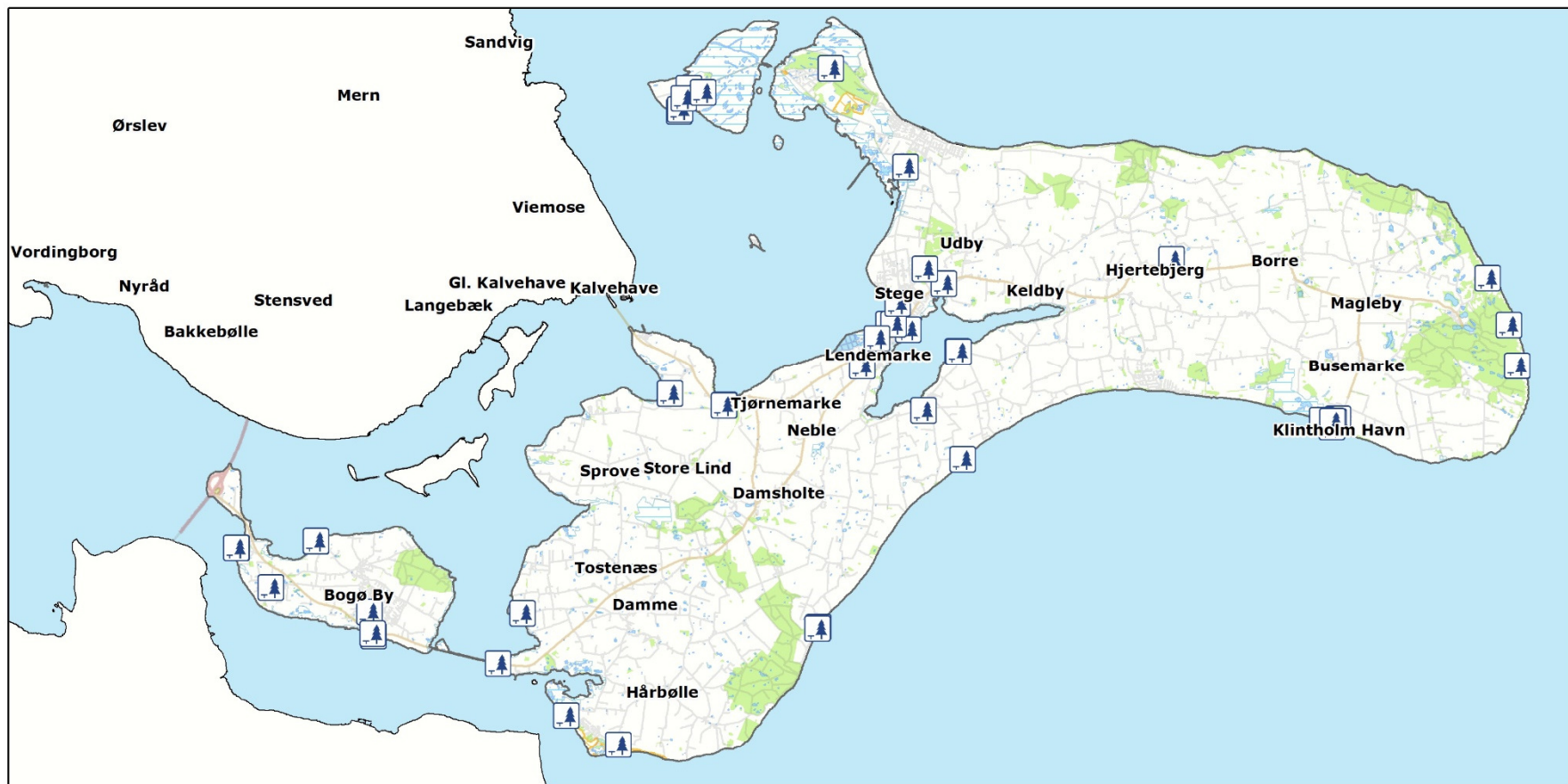
Faciliteter

 Offentligt Toilet

Faciliteter

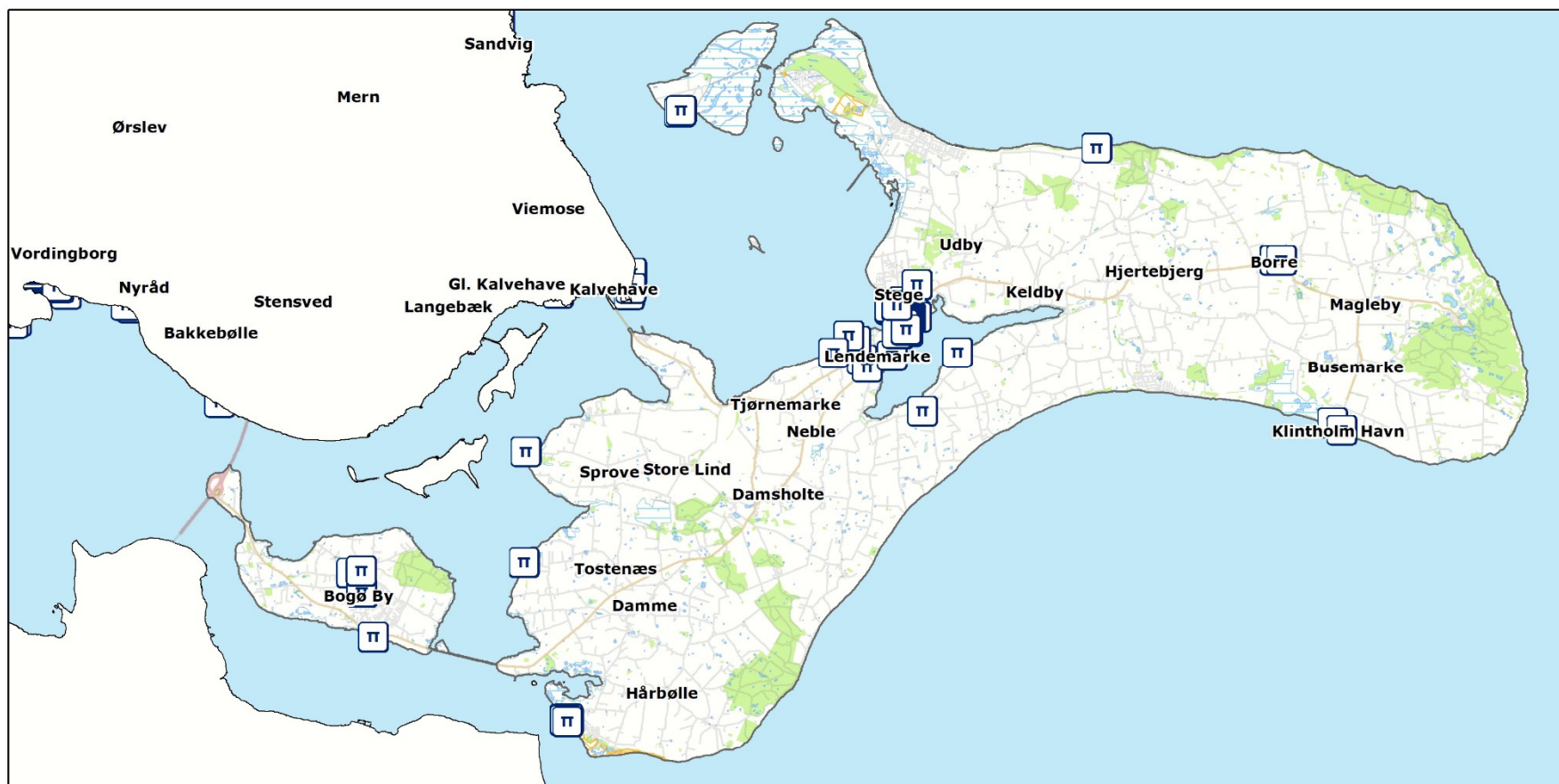
 Tørvejrsum / Madpakkehus

Faciliteter

 Rasteplasser / Madpakkesteder

Faciliteter

♿ Bænk

Faciliteter

 Bordbænkesæt

SAMLEDE ANBEFALINGER

Planen viser, at der fortsat skal arbejdes med, at sikre bedre stedsspecifikke baggrundsdata, der kan danne grundlag for en oplyst udvikling af turismen i Vordingborg Kommune og specifikt på Møn.

Hvis det skal lykkes at fastholde og udvikle turismen i kommunen og specifikt på Møn, skal der arbejdes med:

- at konvertere det stigende antal endagsturister til overnattende gæster,
- at udvide overnatningskapaciteten i højsæsonen,
- at arbejde mod mere turisme i skulder sæsonerne og om vinteren,
- at den trafikale infrastrukturen forbedres,
- at forbedre de eksisterende faciliteter frem for at etablere nye – der er dog behov for flere toiletter, flere borde og bænkesæt samt øget rengøring og affaldstømning
- at håndterer det stigende antal turister, der ikke ønsker at bruge de eksisterende overnatningsmuligheder og øvrige faciliteter.

Helt overordnet handler det om at udnytte eksisterende muligheder bedre samt at der er behov for flere midler til drift frem for

penge til nye faciliteter, det er f.eks. mere attraktivt at forsørge i naturen frem for på et beskidt offentligt toilet.

At konvertere endagsturister til overnattende gæster, øge overnatningskapaciteten og sikre længere turistsæson, handler bl.a. om at der skal være flere-, forskellige- og bedre overnatningstilbud, samt at der er bedre samarbejde i værdikæderne, så turisterne har produkter på hylderne også uden for højsæsonen.

Der er brug for at sikre bedre data, der kan danne grundlag for oplyst udvikling af turismen i Vordingborg Kommune på et veloplyst grundlag, bl.a. ved at arbejde for dataindsamlingsmetoder, der kan isolere Møn i opgørelserne.

Endelig er anbefalingen, at der etableres et egentligt velkomstcenter på Møn, hvor gæster bliver kanaliseret de rigtige steder hen på øen, får alternative transportmuligheder oplyst og møder de produkter der kan tilbydes under opholdet.

Nærværende plan viser, at der inden for de eksisterende rammer er gode muligheder for

at skabe flere-, forskellige- og bedre overnatningsmuligheder, så det handler i højere grad om at udnytte de eksisterende rammer og den eksisterende kapacitet frem for at udlægge nye områder.

Konkret bør der arbejdes på,

- at flere sommerhuse udlejes kommercielt,
- at udlagte sommerhusområder og områder til feriehoteller realiseres,
- at indgå dialog med campingervhervet for at se på muligheden for øge antallet af campinghytter og udnytte muligheden for vintercamping.

Infrastrukturelt er der et fint forgrenet vejnet og mange cykel og stier på Møn. Når den trafikale infrastruktur skal forbedres handler det bl.a. om at en stor del af vejnettet ikke har udviklet sig side 60'erne og ikke er gearet til nutidens trafik samt at der flere steder mangler cykelstier. VVM'erne for de nye feriecentre vil pege på konkrete problemstillinger og forslag til løsninger.

Følgende konkrete tiltag kan dog iværksættes for at forbedre infrastrukturen og tage presset af vejnettet:

- I sommermånederne 2021 (1. maj – 1. oktober) foretages trafiktællinger på udvalgte vejstrækninger specielt i og omkring Stege og Lendemarke og på Klintevej ved Møns Klint.
Økonomi 0 kr
- Vejdirektoratets tællestation på Støvvasen skal tælle permanent hele sommeren.
Økonomi 0 kr
- Der iværksættes en interviewundersøgelse i samarbejde med turismeaktørerne om turisternes bestemmelsested, besøgsformål, rute, transportform, oplevede udfordringer, ønsker til forbedringer.
Økonomi (anlæg): 250.000 kr.
- Der udarbejdes en Strategisk fysisk plan for trafikafvikling med konkrete anbefalinger til langsigtede tiltag.
Økonomi (drift og anlæg): forelægges til budget 2023.
Økonomi (Anlæg): 200.000 kr.
- Dialog med Vejdirektoratet om tydelig skiltning om P-pladser ved indgangen

til Stege (på Lendemarkesiden).
Økonomi (anlæg): 200.000 kr.

- Dialog med politiet om muligheden for en generel sænkning af den tilladte hastighed på de mindre veje.
Økonomi: 0 kr.
- Samarbejde med turistaktørerne om bedre formidling af busbetjening
Økonomi (anlæg): 50.000 kr.
- Udvidet samarbejde med Sukkerfabrikken om P-pladser på deres område (inkl. skiltning).
Økonomi (anlæg): 75.000 kr.
- Vordingborg Kommune presser vedvarende på for, at staten opprioriterer cykelsti-strækningen fra De Hvide Sten til Lendemarke.
Økonomi: 0 kr
- Der afsættes en pulje til etablering af grussti i Klinteskoven for cykelturister som forlængelse af Kridtstien på statens arealer.
Økonomi (anlæg): 500.000 kr.
- Der afsættes midler til drift og vedligehold af eksisterende cykelruter.
Økonomi (drift): 100.000 kr. pr. år.

- Der afsættes en pulje til et nyt projekt med dialog med lodsejere om offentlige stier mhp. at lægge dele af Camønoen væk fra asfaltvejene på vandrevenligt underlag.
Økonomi (anlæg): 300.000 kr. i 2021 og 2022, i alt 300.000 kr.
- At der ved planlægningen for ferieparken ved Hjelm Bugt udlægges offentlige stier i området, som skaber forbindelse til kysten, og som kobles op på Camønoen.
Økonomi: 0 kr.
- Der igangsættes et projekt i samarbejde med turismeaktørerne om bedre styring af vandreturisters færdsel/ Outdoorturisme ved at nudge turisterne til at anvende etablerede ruter og faciliteter.
Økonomi: 0 kr.
- Der arbejdes på en bedre organisering af Camønoens aktører.
Økonomi: 0 kr.

I forhold til faciliteterne viser planen, at der er rigtig mange faciliteter på Møn og i området generelt. Desuden lægger staten gerne areal til nye faciliteter, Museum Sydøstdanmark fundraiser gerne og tager bygherrerollen til anlæg. Det store problem er at sikre midler til drift - Hvis skraldespande er fuld, smider folk affaldet ved siden af.

Konkret anbefales det:

- I sommerhalvåret ansættes to Camøno-Rangere / Handyman til at tage rundt på Møn, Bogø og Nyord i turistsæsonen (1. maj – 1. oktober), for at holde orden og løbende kontrol, være synlige for turister og lokale.
Økonomi (drift): 400.000 kr. pr. år.
- I 2021 og 2022 fastholdes rengøring af toiletter (og åbningssæson) på niveauet for 2020.
Økonomi (drift): 2 mio. kr. i 2021 og 2022, i alt 4 mio. kr.

- Det anbefales endvidere, at driften på tømning af affald i det offentlige rum på Møn i 2021 og 2022 holdes på samme niveau som i 2020.
- *Økonomi (drift): 1 mio. kr. i 2021 og 2022, i alt 2 mio. kr.*
- Der afsættes en pulje til et pilotforsøg med sortering af affald i det offentlige rum i 2021 inden der træffes beslutning om en endelig løsning.
Økonomi (anlæg): 100.000 kr.
- Der afsættes midler årligt drifttilskud til ny Dark Sky Shelter i Hegnede Skov og nye servicefaciliteter som multitoilet, affald og drikkevand.
- *Økonomi (drift): 30.000 kr pr. år.*
- I 2021 udarbejdes en samlet plan for placering og drift af toiletter (rengøringsfrekvens, åbningssæson, vedligehold, hærværks-sikring) eller indgås aftaler med private om toiletadgang langs Camønoen

Økonomi (drift og anlæg): forelægges til budget 2023.

- For at være bedre rustet til turistsæsonen 2021 (og 2022) opsættes 5 mobile toiletvogne på strategiske steder langs Camønoen (inde i landet) i perioden 1. maj - 1. oktober og med daglig rengøring.
Økonomi (anlæg): 120.000 kr. i 2021 og 2022, i alt 240.000 kr.
- Der afsættes midler til drift af den nye kommunale toiletbygning (toiletter/bad) ved Klintholm Gods Lake Apartments.
- *Økonomi (drift): 180.000 kr. pr. år.*

I alt anlæg: 1,975 mio. kr.

I alt Drift (2021-2022): 6,24 mio. kr.

I alt drift: 710.000 kr. pr. år.

Handling	Drift (Kr. pr. år.)	Drift i 2020+2021 (Kr.)	Anlæg (Kr.)
I sommermånederne 2021 (1. maj – 1. oktober) foretages trafiktællinger på udvalgte vejstrækninger specielt i og omkring Stege og Lendemarke og på Klintevej ved Møns Klint.			
Vejdirektoratets tællestation på Støvvasen skal tælle permanent hele sommeren.			
Der iværksættes en interviewundersøgelse i samarbejde med turismeaktørerne om turisternes bestemmelsested, besøgsformål, rute, transportform, oplevede udfordringer, ønsker til forbedringer.			250.000
Der udarbejdes en Strategisk fysisk plan for trafikafvikling med konkrete anbefalinger til langsigtede tiltag. Økonomi (drift og anlæg): forelægges til budget 2023.			200.000
Dialog med Vejdirektoratet om tydelig skiltning om P-pladser ved indgangen til Stege (på Lendemarkesiden).			200.000
Dialog med politiet om muligheden for en generel sænkning af den tilladte hastighed på de mindre veje.			
Samarbejde med turistaktørerne om bedre formidling af busbetjening			50.000
Udvidet samarbejde med Sukkerfabrikken om P-pladser på deres område (inkl. skiltning).			75.000
Vordingborg Kommune presser vedvarende på for, at staten opprioriterer cykelsti-strækningen fra De Hvide Sten til Lendemarke.			
Der afsættes en pulje til etablering af grussti i Klinteskoven for cykelturister som forlængelse af Kridtstien på statens arealer.			500.000
Der afsættes midler til drift og vedligehold af eksisterende cykelruter.	100.000		
Der afsættes en pulje til et nyt projekt med dialog med lodsejere om offentlige stier mhp. at lægge dele af Camønoen væk fra asfaltvejene på vandrevenligt underlag.			600.000
At der ved planlægningen for ferieparken ved Hjelm Bugt udlægges offentlige stier i området, som skaber forbindelse til kysten, og som kobles op på Camønoen.			
Der igangsættes et projekt i samarbejde med turismeaktørerne om bedre styring af vandreturisters færdsel/ Outdoorturisme ved at nudge turisterne til at anvende etablerede ruter og faciliteter.			
Der arbejdes på en bedre organisering af Camønoens aktører.			

I sommerhalvåret ansættes to Camøno-Rangere / Handyman til at tage rundt på Møn, Bogø og Nyord i turistsæsonen (1. maj – 1. oktober), for at holde orden og løbende kontrol, være synlige for turister og lokale.	400.000		
I 2021 og 2022 fastholdes rengøring af toiletter (og åbningssæson) på niveauet for 2020. Økonomi (drift): 2 mio. kr. pr. år i 2021 og 2022.		4.000.000	
Det anbefales endvidere, at driften på tømning af affald i det offentlige rum på Møn i 2021 og 2022 holdes på samme niveau som i 2020. Økonomi (drift): 1 mio. kr. pr. år i 2021 og 2022.		2.000.000	
Der afsættes en pulje til et pilotforsøg med sortering af affald i det offentlige rum i 2021 inden der træffes beslutning om en endelig løsning.			100.000
Der afsættes midler årligt drifttilskud til ny Dark Sky Shelter i Hegnede Skov og nye servicefaciliteter som multtoilet, affald og drikkevand.	30.000		
I 2021 udarbejdes en samlet plan for placering og drift af toiletter (rengøringsfrekvens, åbningssæson, vedligehold, hærværks-sikring) eller indgås aftaler med private om toiletadgang langs Camønoen Økonomi (drift og anlæg): forelægges til budget 2023.			
For at være bedre rustet til turistsæsonen 2021 (og 2022) opsættes 5 mobile toiletvogne på strategiske steder langs Camønoen (inde i landet) i perioden 1. maj - 1. oktober og med daglig rengøring. Økonomi (drift): 120.000 kr. pr. år i 2021 og 2022		240.000	
Der afsættes midler til drift af den nye kommunale toiletbygning (toiletter/bad) ved Klintholm Gods Lake Apartments.	180.000		
i alt	710.000	6.240.000	1.975.000

Vordingborg Kommune

Postboks 200

Østergårdstræde 1A

4772 Langebæk

Tlf. 55 36 36 36